KOTILIESI

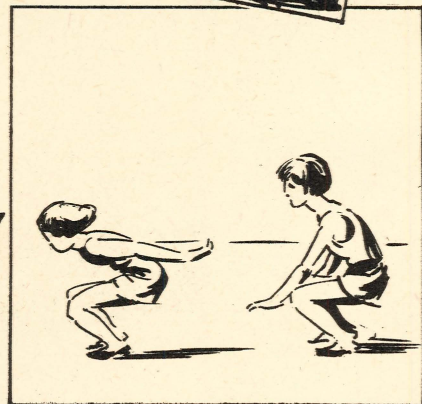
N:o 12 KESÄKUU II — 1938 Hinta 3:—

Meidän lapset voimistelevat

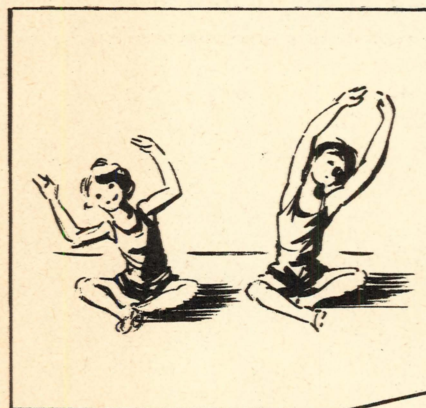

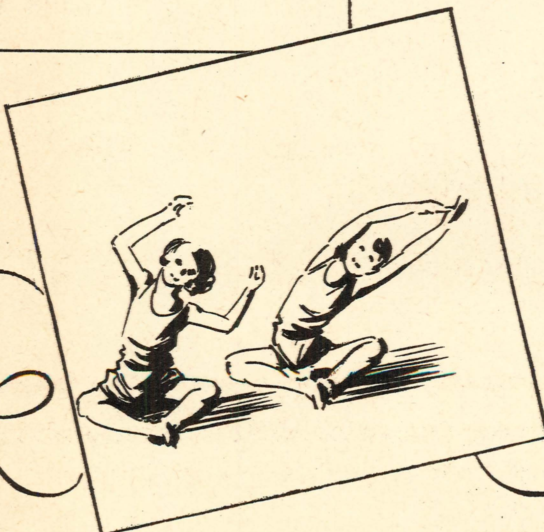
1. jakso. Mirjalla ja Matilla oli kummallakin oma nimikkomäntynsä kotipihassa. Sateisena päivänä lapset katselivat ikkunasta, kuinka tuuli huojutteli niitä, säälittelivät puitansa ja päättivät itsekin ruveta niiden seuraksi huojumaan. Tätä tekin voitte koettaa, jos sataa, ja jos ei sada, niin menkää ulos aivan männyn juurelle!

2. jakso. Äiti ihmetteli, mitä Mirja ja Matti nyt olivat keksineet, kun noin hyppivät milloin kyykyssä, milloin oikein pitkäksi kurottautuen. Mutta pian hän huomasi vähän matkan päässä lapsista samanlaista liikettä: lintuja, jotka olivat nokkimassa riihen oven luota jyviä. Osaatteko te nokkia jyviä ja pyrähdellä lentoon niinkuin linnut?

Ohjaus *Airi Koskimiehen.*

PAPERISIA LAUTASENPEITTEITÄ

»Kunpa löytyisi se ihminen, joka keksisi jotain huojennusta tähän »tiskaushommaan», huokailee moni suuren perheen emäntä — ja kyllä vain pienenkin. Eipä taida sitä naista olla, jonka mielestä ei astioiden pesuun käytetty aika aina tuntuisi menevän enemmän tai vähemmän hukkaan. Kaikilla käytännöllisen elämän aloilla tehdään työtäsäästäviä keksintöjä — mutta samoja astioida on vain joka päivä, monta kertaa päivässä, pestävä ja pestävä ja pyyhittävä ja pyyhittävä.

Paperista tehdään nykyään jo monenlaisia hyötytavaroita ja Kotiliedessä on monta kertaa ollut puhe paperilautasistakin, mutta ei ainakaan vielä ole ilmestynyt halpoja joka-miehen-lautasia, joita voisi hävittää samoin kuin kaikkea muutakin talouspaperia.

Nyt tahtoisimme kysyä arvoisalta paperimaan teollisuudelta, eikö voitaisi pergamiinipaperista »puristaa» pyöreitä, lautasen muotoisia ja eri lautasten kokoisia papereita, jotka lisäksi olisi käsitelty niin, ettei niissä olisi mitään hajua ja makua ja joita voitaisi käyttää joko posliini- tai pahvilautasen päällä ainakin kaikilla tarjoilulautasilla ja kuivaa ruokaa syödessäkin.

Onhan pöytää katettaessa pantava pikkulautanen niin sillipurkin kuin juustopalan ja maitokannunkin alle, samoin leipäviipaleiden, kananmunien, leikkeleiden, vihannesten jne. Mikään niistä ei maistuisi pahemmalta, vaikka lautasen peitteenä olisi valkoinen paperi, jonka sitten pöydän raivattuaan saisi heittää pois ja lautanen alla olisi puhdas ja sen saisi vain pyyhittyään panna kaappiin.

Samoin voitaisi noiden paperien avulla säästää pesutyötä panemalla niitä lautasille esim. vain munia syötäessä, hedelmiä, voileipiä ja kahvileipää tarjottaessa. Ja ties, vaikka niiltä kävisi kuuman perunan ja aamiaissillinkin nauttiminen. Ainakin pitäisi koettaa.

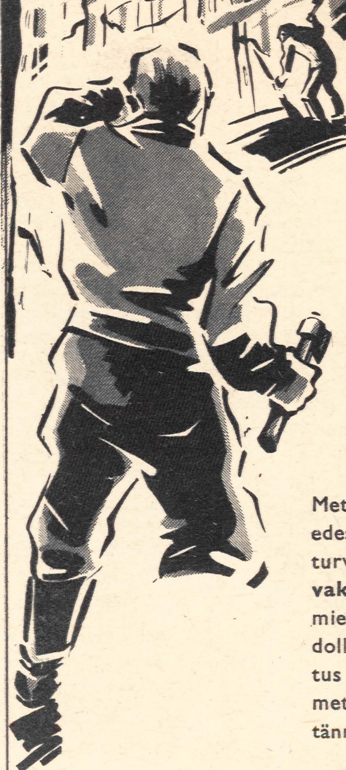
Näin voitaisi vähentää päivän mittaan pestävien astioiden lukumäärää melkein puolella — ja sekin olisi jo jotakin.

Apuanne kaipaamme, arvoisat paperiherrat.

Emäntä.

416

Isoäidin kirjeenvaihto

Syvästi kiitollinen: Oli hauska tutustua sinuun, joka olet niin urhoollisesti taistellut perheesi puolesta ja yksin kantanut vaikeutesi. Oletko neuvotellut lääkärin kanssa sairaan poikasi tulevaisuudesta? Sinun pitäisi välttämättä jo ajoissa suunnitella, mistä hän löytäisi sellaisen alan, että hän yksin voisi elättää itsensä riippumatta toisten avusta. Tähän en minä voi neuvoa enempää, varsinkaan kun et kertonut, mikä poikaasi vaivaa. — Sitten se kirjoittaminen! Koska sinulla jo nuoresta asti on ollut niin palava halu kirjoittamiseen, niin voithan yrittää. Eiköhän olisi viisainta ensin koettaa saada jokin pieni kertomus johonkin viikkolehteen ja sitten vasta, jos niissä on onnistunut, suunnitella suurempaa teosta? Romaanin kirjoittaminen ei ole helppoa ja siihen vaaditaan sekä sisältöä että tyyliä, joka on täysipainoista. Ei kirjailija maksa kustantajalle työstä, vaan kustantaja tekee sopimuksen kirjailijan kanssa ja antaa hänelle kohtuullisesti katsomansa palkkion. Jos siis sinulla on jotakin valmista, lähetät sen kustantajalle luettavaksi ja saat sitten kuulla, hyväksyykö vai hylkääkö hän sen.

Ratkaisu lähellä: Miksi kadehdit entisyyttä? Eihän sinulla ole siinä mitään peljättävää. Jos ryhtyisit pakkokeinoihin, silloin varmasti kadottaisit vaimosi rakkauden. Vain luottamuksella ja rakkaudella voit sitoa hänet niin itseesi, että entisyys on kaunis nuoruuden muisto vain, mutta nykyisyys rikasta, kiintoisaa ja onnellista. Älä ymmärtämättömyydessäsi särje sitä, joka ehkä juuri on kasvamassa. Tutki itseäsi tarkoin, minun mielestäni sinä sittenkin olet mustasukkainen. Ja se on sellainen sairaus, joka armottomasti tuhoaa kotionnen. Taistele koko miehekkyytesi voimalla sitä vastaan.

Soile: Epäselvyydestä johtuvat kaikki kärsimyksesi. Jos kerran ollaan kihloissa, silloin se edellyttää selviä välejä. Jos taas molemmat olette epätietoisia toisistanne, silloin on parempi erota. Minusta kuitenkin tuntuu, että sinun tunteesi on sama kuin ennenkin ja että kaikesta huolimatta häntä rakastat. Olethan osoittanut uskollisuuttasi hänen sairautensa aikana ja jatkuuhan tämä sama suhtautuminen häneen sinussa kaikesta huolimatta. Jos et ole varma hänen tunteistaan, niin anna hänelle vapaus. Jos hän ottaa sen vastaan, silloinhan tiedät, miten hän tuntee. Teille molemmille on alentavaa ja luonnotonta olla ulkonaisesti muka sidottuja, jos sisäinen tunne on kuollut. Sinun tehtäväsi on ottaa tästä selko. Ehkä sulhasesi ritarillisuus estää häntä kaiken hyvyytesi jälkeen jättämästä sinua. Mutta eikö sinustakin, paljon parempi on oikea ero, kuin tällainen kuluttava epätietoisuus. Selvyys on ainoa, joka suo sinulle rauhan, ja jos välttämätöntä on, myös unhotuksen.

Tuntematon emäntä: Nuoren emännän on välistä hyvinkin vaikeata olla anopilleen mieliksi, mutta jos koetat muistaa, että teitä yhdistää rakkaus sinun mieheesi, hänen poikaansa, silloin kestät sen helpommin. Ja pääasia on, että miehesi tietää velvollisuutensa omaa vaimoaan kohtaan. Vaikkakin hänen tietysti on kunnioitettava äitiään, niin oma vaimo on nyt hänelle läheisin maailmassa eikä hän saa antaa minkään, ei edes oman äitinsäkään, tulla häiritsemään liittoanne, elämän pyhintä suhdetta. Ja jos miehesi sinua ymmärtää, silloin varmasti jaksat olla hyvä hänen äidilleenkin, niinkuin kerran toivot, että oma miniäsi tulevaisuudessa on sinua kohteleva. — — Sinun tilassasi ei ole sopivaa mennä yleisiin juhliin. Seurustelu rajoittuu silloin vain läheisimpään ystäväpiiriin.

Aune: Kirjeesi on masennuksestaan huolimatta rohkaiseva. Sinullahan on oikea elämäntehtävä ja olet jo saanut siinä näkyviä tuloksia. Onhan miehesi suuresti muuttunut avioliitonne aikana ja varmasti juuri sentähden, että hän todellakin omalla tavallaan rakastaa sinua. Onhan teillä sitäpaitsi lapsennekin, jotka antavat elämällesi rikkaan sisällön ja tarkoituksen. Tahtoisin oikein ravistaa sinut hereille huomaamaan oman elämäsi todellisen tarkoituksen ja onnen, niin että et turhissa unelmissa kuluta kalliita vuosia. Koeta huomata elämäsi kiintoisuus, se taistelu omasta miehestäsi, jonka vain sinä voit viedä voitokkaaseen päätökseen. Tässä on niin jännittävä jokapäiväinen tehtävä, että suurempaa et voi pyytää. Onhan miehesi kunnon mies. Pinnallinen karkeus voi olla kiusallista, mutta pääasiahan on, että hän on kunnon mies. Jos oikein hienotunteisesti ja rakastaen häneen suhtaudut, hän vähitellen, ilman neuvoja ja muistutuksia, muuttuu. Ja silloin ehkä saatkin huomata, että oma miehesi on juuri se, jota koko elämäsi olet kaivannut.

Harhailija: Sairaanhoitajattareksi on vaikea päästä, ennenkuin olet suorittanut keskikoulukurssin, mutta kätilöopistoon voit kyllä pyrkiä. Kirjoita laitoksen johtajattarelle ja kysy lähempiä tietoja. Uusi kurssi alkaa syyskuun alussa. Mahtanetko ennättää hakeutua vielä niille? — Mutta älä ole niin levoton tulevaisuudestasi. Olethan niin nuori, että sinulla on vielä aikaa ennättää seuraavillekin kursseille ja sillä aikaa vielä tarmokkaasti lisätä tietojasi. Kansanopisto tai Lastenlinnan kurssi varmasti sinua kiinnostaisi ja kehittäisi. Puhut sisäisestä rauhasta, sitä eivät mitkään kurssit anna, vaikkakin tyydytys tehtävässä on suuriarvoinen. Rauha tulee riippumatta ulkonaisista oloista sisältäpäin, omantunnon tietä kulkien, eikö niin?

Isoäidin ystäville ja kirjeenvaihtajille huomautamme, että Isoäiti on kesälomalla kesäkuun 15 päivästä elokuun 1:een. Tänä aikana saapuvia kirjeitä ei hänelle toimiteta eikä hän vastaa mihinkään tiedusteluihin. Elokuun alusta hän taas on valmis ryhtymään toimeensa lukijoidemme neuvonantajana.

Ester: Olet onnellinen ihminen, kun sinulla on miehesi rakkaus ja pieni tyttönne, jonka puolesta saat tehdä työtä ja joita molempia saat hoitaa ja rakastaa. Kuitenkin näyt kaipaavan edes yhtä hyvää naisystävää! Ystävyys on tosin sangen harvinainen lahja, nimittäin sellainen ystävyys, joka on epäitsekästä ja vilpitöntä, eikä ole myöskään mitään ohjetta, minkä avulla sellaisen löytäisi. Luulisin kuitenkin, että ystävyydessäkin on sama salaisuus kuin rakkaudessakin: ei saa vaatia toiselta paljon, mutta itse olla sitä valmiimpi ystävänsä elämää seuraamaan, häntä kuuntelemaan ja tarvittaessa auttamaan. Ystävyydessäkin täytyy oppia unohtamaan itsensä. Silloin ehkä kerran, aavistamatta, meille avautuu ystävän sydän ja hyvä ja luotettava toveruus. Muuten elämä opettaa kyllä useimmiten, että on parasta, ettei paljon odota muilta eikä omia asioitaan kovasti muille usko. Harvoin voi tämän tehdä joutumatta kokemaan pettymystä. Täytyy vain huolehtia siitä, että itse on täysin luotettava eikä käytä väärin ystäviensä ja tuttaviensa luottamusta. Jos näin on, kyllä silloin vähitellen löytää ystäviäkin, ainakin hyviä tuttavia. Ja sekin on jo saavutus.

Marjatta 2: Seuraa vanhempiesi neuvoja ja ole tarkka valinnassasi. Jos kohta lapsi ei vastaa vanhempiensa huonoista teoista, saattaa usein kuitenkin heissäkin olla jonkinlainen perinnöllinen luonteen heikkous, joka olisi onnelle turmioksi. Ole siis varovainen ja muista, että ei kaikki kultaa, joka kiiltää. Olet vielä niin nuorikin, että on vain onneksi sinulle, jos mietit kauemmin näin tärkeää päätöstä.

Elämän päämäärä: Älä väheksy kotisi arvoa äläkä sitä työtä, mitä sen hyväksi voit tehdä. Vanhempasi ovat jo vanhoja etkä tiedä, kauanko saat heidät pitää. Elä niin, että sinun ei tarvitse ainakaan liian raskaasti katua sitten, kun heitä ei enää ole. Joudumme kyllä kaikki suremaan monta asiaa, joissa olemme heitä vastaan rikkoneet ja joita nyt on liian myöhäistä parantaa. — — Jos olosi tuntuu kovin tyhjältä, niin ehkä voisit koettaa etsiä työtä muualta ja koettaa jonkin aikaa, miltä se tuntuisi? Muuten luulisin, että nuorella talontyttärellä meidän päivinämme voi olla niin paljon jalostavaa ajanvietettä, hyviä harrastuksia ja yhteiskunnallista toimintaa, että aika ei ennätä käydä pitkäksi, vaan mieluummin huomaisi, että aikaa ei tahdo riittää kaikkeen siihen hyvään, mitä pitäisi saada tehdyksi.

Elämä hymyilee aamusta iltaan

– KUN VAIN TE OLETTE

"loistokunnossa"

Siihen päästäksenne — ja sen säilyttääksenne — tulee Teidän oikealla tavalla vaalia voimataloutanne: tarjota ruumiillenne sellaista ravintoa, jota se voi parhaiten käyttää hyödykseen. Muun ravinnon ohessa on sokerilla tärkeä merkitys päivittäisessä ruokajärjestelmässänne, sillä sokeri on tiivistetyin ravintoaineemme —

TEHOKKAIN, HUOKEIN, NOPEIN VOIMANLÄHDE!

- **100 °/₀ makeutta**
- **99,98 °/₀ ravintoa**

Suomalainen Sokeri

Kysykää suomalaista pala- ja sirotesokeria suojaavissa, hygieenisissä pakkauksissa!

ATAMON

on osoittanut tehonsa!

Mitä kotitalousnaiset sanovat ATAMON-säilytejauheesta kokemuksensa nojalla.

Emännillä, jotka viime kesänä säilönnässään käyttivät uutta, Tanskassa keksittyä ja siellä tunnustuksen saanutta ATAMON säilytejauhetta, on nyt jo monen kuukauden kokemus sen pätevyydestä.

»Näin säilyttää vain ATAMON!»

Julkaisemme tässä erään ATAMONIN käyttäjän, »RAAKARAVINTOA» nimisen säilöntäkirjan tekijän, rva ALLI SIMOLAN lausunnon:

»ATAMON säilytejauheesta sanon mielelläni kaikille emännille: suurenmoista! Se säilyttää hyvin ja ennenkaikkea ei jätä mitään makua. Myöhään keväälläkään ei ilmaannu minkäänlaista sivumakua, kuten halpoja säilyteaineita käytettäessä. Hillot, soseet ym. marja- ja hedelmäsäilykkeet ovat viimeiseen saakka yhtä herkullisia kuin tölkkiin pantaessa!»

Helsingissä 18. 5. —38.

Alli Simola

Tässä siis on emännillämme vihdoinkin pätevä aine, joka täysin turvaa kalliiden säilöntäpuuhien herkulliset tulokset! ATAMON sopii käytettäväksi kaikessa säilönnässä — hiukkanen jauhetta sekoitetaan vain tilkkaseen kylmää vettä ja lisätään säilykkeeseen.

HUOM! ATAMON säilyttää myös tärkeät **C-vitamiinit**, koska se tekee liian keittämisen, sokeroinnin ja suolaamisen tarpeettomaksi.

Hiukkanen ATAMONIA estää myös **maidon ja kerman** happanemasta!

- *Tarkka käyttöohje jokaisessa pakkauksessa.* **4 mk:n** *hintainen pussi riittää 14 kg:n säilömiseen. Rohdos- ja siirtomaantavarakaupoista.*

ATAMON

SUOJAA SÄILYKKEENNE

Pääedustaja Suomessa:

VEIKKO VAALI OY. H:ki, Pohj. Esplanadi 37. Puh. 38 384.

Täällä luodaan kauneutta!

Aurinko ei kuivata ihoanne – se ei tule ryppyiseksi, ärry, eikä kesi, jos siihen hierotaan **DIAMOND-voidetta** tai **-aurinkoöljyä.** Hierokaa pehmeätä, hyvältä tuoksuvaa DIAMOND-voidetta tai vilvoittavaa öljyä kasvoihin, kaulaan, selkään, käsivarsiin ja jalkoihin. Ja antakaa sitten auringon tehdä loput. Aurinko ja DIAMOND antavat yhdessä ihollenne sen kauniin p r o n s s i n-s ä v y n, joka kuuluu kesään ja joka on niin eduksi ulkonäöllenne.

DIAMOND-voide
4:—, 8:—, 15:—

DIAMOND-aurinkoöljy
10:—, 20:—

Valmistusta valvoo prof., lääket. tri Y. AIRILA.

Aurinkokylpyihin

DIAMOND

OXYGENOL

Kotiliesi

SUOMEN KOTITALOUSVÄEN LEHTI

PÄÄTOIMITTAJA: ALLI WIHERHEIMO · TOIMITUSKUNTA: HEDVIG GEBHARD · MANDI HANNULA · LAURA HARMAJA · MARY OLKI

N:o 12 · 16. vuosikerta · KESÄKUUN 15. p:nä 1938

KOTI ON YHTEISKUNNAN SYDÄN

Maija: »Voi, jos jo näppäisi!»
Matti: »Ja voi, jos kokko jo sytytettäisiin!«

SIELUNPAIMEN:

Puolisojen välisestä avomielisyydestä

Jokaisessa kodissa vallitsee oma ilmasto — toisissa valoisa ja luottavainen, toisissa raskas ja painostava. Jos menemme asian juuriin, saamme usein havaita, että kodin ilmasto riippuu siitä, vallitseeko puolisojen välillä täysi avomielisyys vai ei. Useimmiten ei avomielisyyden suuri merkitys ilmene kylläkään avioliiton alkuaikana, mutta vuosien kuluessa joudutaan jokaisessa kodissa, jossa kodin ilmastoa ei hallitse puolisojen keskinäinen täysi avomielisyys, kärsimään salaperäisestä raskaasta tunnelmasta, joka on tunkeutunut kodin sisäiseen maailmaan.

Alkuajan suhteelle on ominaista, että toisilleen lupautuneet haluavat mahdollisimman paljon olla kahdenkesken ja kertoa toisilleen itsestään ja elämästään. Rakkauden luonteeseen kuuluu tämä itsestään tietoja antava piirre ja sen iloja on saada kuunnella ja tulla kuunnelluksi. Kaikki tahdotaan jakaa keskenään ja tehdä yhteiseksi. Tässä toisen sielun, ainutlaatuisen ystävän löytämisessä on suurta onnea. Mutta sinä päivänä, jolloin toisella puolisolla on jotakin salattavaa toiselta, liiton eheätä onnea on vaaralliselta kohdalta uhattu. Puolisojen keskinäinen elämä on niin läheistä ja herkkää, että he usein aivan kuin sisäisillä sielun tuntohermoilla tuntevatkin, että nyt on jotakin heidän välillään. On olemassa läheisten ihmisten erikoislaatuista intuitiivistä, »lävitsenäkevää» yhteyttä, joka ilmenee esim. silloin, kun toinen on suuressa vaarassa tai kun toista uhkaavat muutoin käänteentekevät kohtalot hyvän ja pahan välisessä taistelussa. Syvä, tuskaisa levottomuus toisesta valtaa toisen mielen, vaikka laajat etäisyydet erottaisivat heidät toisistaan. Kaukaiset näyt kertovat levottomia viestejään. »Ei ole yhtään syntiä, jota ei puolisoni olisi edeltäkäsin nähnyt ja minulle niistä puhunut, jo ennenkuin minä ne tunnustin», on useampi kuin yksi lausunut näiden rivien kirjoittajalle, kun heidät oli johdatettu uuteen kirkkaaseen avomielisyyteen avioliitossaan.

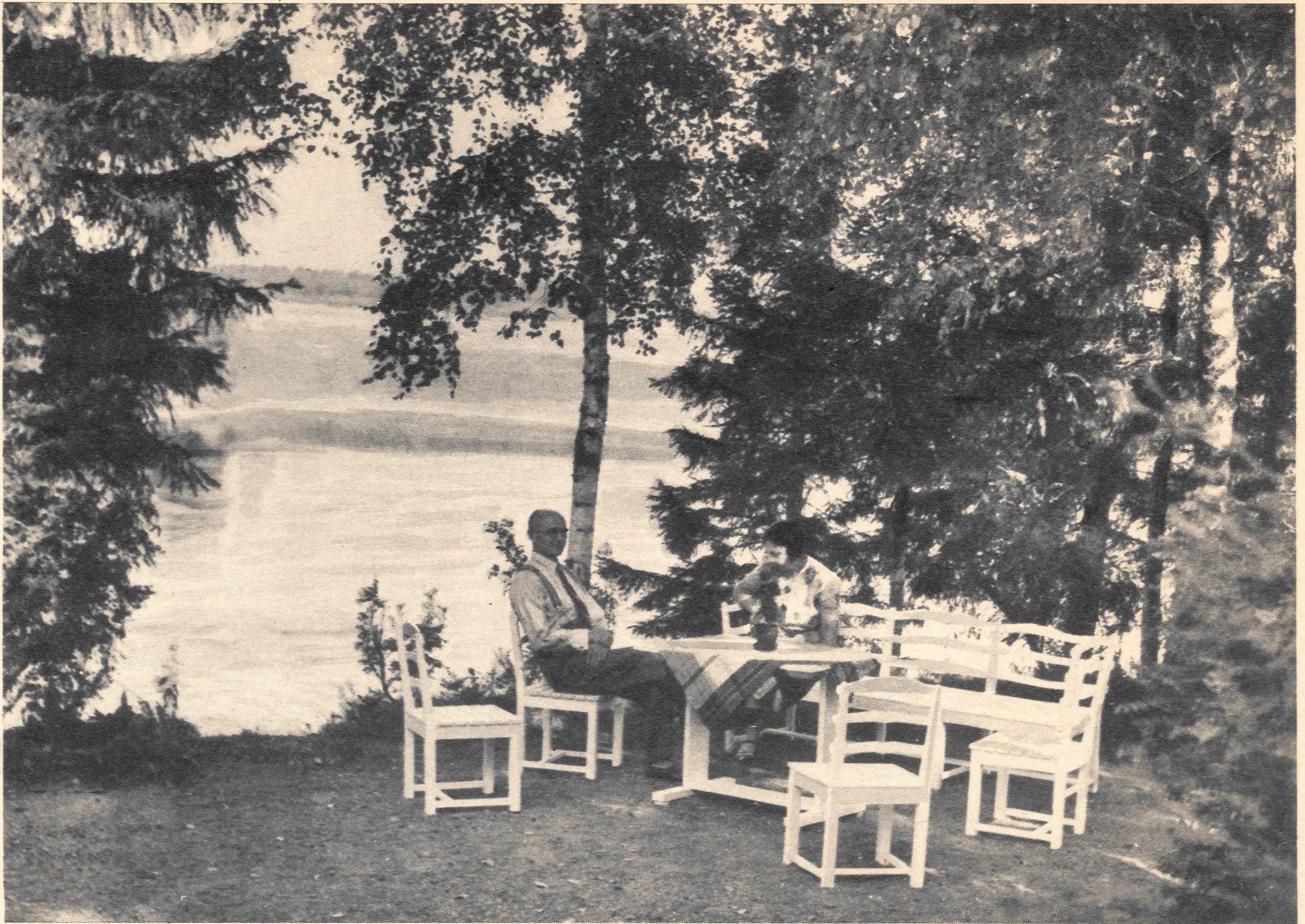
Mitä on sitten puolisojen keskinäinen avomielisyys käytännössä?

Jo avioliiton alussa, kun se solmitaan, tulisi molemminpuolisen rehellisen avomielisyyden olla liiton perustuksena. Jos raha-asioissa tai ehkä aikaisemmissa suhteissa toiseen sukupuoleen tai muissa omaa elämää koskevissa asioissa on jotakin, mitä hävetään tahi koetetaan toiselta salata, vaikuttaa tämä kohtalokkaasti täyden luottamukselle ja yhteydelle perustuvan onnen esteenä. Tunnen tapauksia, jolloin esim. jonkin raha-asioita koskevan, velan tms. salaaminen on vaikuttanut hyvin pahasti ja luottamusta horjuttavasti, kun asian kuitenkin on täytynyt tulla ilmi. Jokainen epärehellisyys on lopulta, vaikka sitä kuinka salataan, todellisuus, joka vaikuttaa vahingollisesti, kunnes se rehellisyydellä poistetaan. Kun ovat suhteet toiseen sukupuoleen kysymyksessä, moni ajattelee, että hänellä on jotakin niin häpeällistä takanaan, että se vain tuhoaisi kaikki onnen mahdollisuudet, jos se kerrottaisiin toiselle. Tosiasia kuitenkin on, että jos kihlakumppanin tai aviopuolison rakkaus on vakavaa ja todellista, molempien avomielinen rehellisyys vain lisää keskinäistä kunnioitusta, ja kun toinen on kertonut huonot asiansa aivan rehellisesti, juuri tämä rehellisyys herättää mitä parhainta kunnioitusta toisen sisäisintä olemusta kohtaan. Epäluulon vaarallinen basilli kuolee tässä päivänvalossa. Rakkaus ei askartele henkilöhahmon kanssa, joka kerran on ollut, vaan se on tekemisissä tämän nykyisen ystävän ja elämäntoverin kanssa, jonka rehellisyys juuri on leikannut poikki kaikki siteet vanhoihin erehdyksiin ja synteihin. Jalo ja puhdas rakkaus sanoo näistä vaikeuksista: »Kantakaamme ja voittakaamme ne yhdessä.» On myöskin huomattava, että vasta tällainen julkisanominen toiselle myöskin katkaisee ratkaisevalla tavalla asianomaista itseään kahlehtivat siteet syntiin ja epärehellisyyteen, joka uhkaa sisäisellä hävityksellä elämää. Vain se, joka suostuu rehellisesti tunnustamaan, pääsee irti salaisesta liitosta pahan vallan kanssa.

Kun umpimielisyys, omissa harrastuksissa eristettynä eläminen ja suoranaisten aviosuhdetta vastaan tehtyjen rikosten salaaminen on vallalla avioliitossa, on mahdotonta, että välitön, iloinen ja luottavainen onni siellä kukkisi. Toisesta puolisosta on tullut toiselle ongelma ja arvoitus. Avioelämään tulee välittömyyden tilalle taktikoiminen, luottamuksen tilalle epäluuloisuus ja rehellisyyden tilalle suoranainen valheellisuus. Koskaan tämä ei ole tuntumatta, vaikka siihen saatetaankin pakosta tottua.

Miten voidaan tällainen raskas tilanne korjata? Usein täytyy toisen suhteen kauan odottaa ja rukoilla. Meidän itsemme vallassa ei ole avata lukkoon mennyttä sielua tai temmata vapauteen pakomatkoille lähtenyttä ja aina uusiin kätköihin piiloutuvaa toista minää.

Hyvin usein tapahtuu, että kun toinen on ensin avautunut toiselle, tämä vaikuttaa järkyttävästi toiseen ja siitä on sieluun patoutunut aines maanvieremän tavoin saanut viimeisen tarpeellisen sysäyksen. On muistettava, että umpimielinen sulkeutuminen, sisimpänsä salaaminen ja valheellisuus ovat jokaiselle raskas kuorma, eikä kenenkään vallassa ole kohdallaan estää niitä kutsuja

Kesäinen sunnuntaiaamu puutarhan perillä joen rannalla. Valok. *Staf.*

rehellisyyteen ja totuudellisuuteen, joita iäisyydestä tulee omantunnon tietä jokaiseen vapauteen, avonaisuuteen ja iloon tarkoitettuun sieluun. Ihminen kärsii jännityksestä sielun pohjan ja pinnan välillä ja hän tulee onnelliseksi ja vapaaksi vasta, kun tämä suhde eheytyy. Kaksinkerroin vaikea kuorma on avonaisuuden puute avioliitossa ja kodissa, jossa ihminen erityisesti ikävöi keskinäistä ymmärrystä ja yhteyttä. Kuitenkaan ei ole oma avautuminen mikään taikakeino, joka äkkipikaa käytettynä vaikuttaisi toisen lopullisen avautumisen. On niitä, jotka tästäkin kohdasta vetäytyvät takaisin sulkeutuneisuuteensa. Avautuminen ei saa siis olla mikään taktillinen keino, vaan senkin täytyy olla aitoa ja välitöntä sekä tapahtua ajankohtana, jonka oivaltaa oikeaksi. Ja ihmiselle avautumisen yläpuolella on aina avautuminen Jumalalle, Hänelle, joka yksin näkee kaiken ja joka ehdottomassa pyhyydessä ja sanomattomassa rakkaudessa antaa meille anteeksi ja antaa meille myös anteeksiantavan, rakastavan mielen toisia kohtaan. Hänen yhteydessään saavat sisäisesti erillään eläneet puolisot jälleen kokea aivan uutta, puhdistunutta yhteyttä, joka yhteisessä rukouksessa saa ihanteellisen ilmauksen.

Mutta avonaisuus on välttämätön halki tulevien vuosien. Puolisojen on vaellettava valossa ajatusten, puheiden ja tekojen suhteen. Lasten tavoin on heidän jaettava kaikki ilonsa ja surunsa keskenään. Voi kyllä tapahtua, että itse rehellisyys-vaatimuksen kohdallakin joudumme harhateille, liikaherkkään rehellisyys-fanatismiin, jossa luullaan avonaisuuteen kuuluvan, että yksistään kaikki pahat ajatuksetkin, joita ilkeiden pimeydennuolten tavoin sinkoaa ajatusmaailmaamme, yritetään toiselle tunnustaa. Mutta sanomalla julki sellaiset ohimenevät mielijohteet, joista heränneellä omallatunnolla elävä suuresti kärsii, ja joilla ei ole mitään tekemistä hänen sisimmän tahtonsa kanssa, kiinnitetään ne vain sitä lujemmalle omaan muistiin ja kylvetään kiusan aiheiksi toisen elämään. Tällainen ajatusten julkisanominen saattaa olla hyvin vaarallista ja tehdä koko yhteiselämän piinalliseksi. Pahat ajatukset on Jumalan Hengen avulla kuoletettava eikä niitä saa sanoiksi pukemalla vahvistaa omassa eikä toisten elämässä. Todellinen luottava, avoin ja terve yhteinen elämä tuntee vaistomaisesti, missä kohden tässä vaara uhkaa näennäisen valkeuden enkelin muodossa.

Todellinen avonaisuus on rakkauden hallitsemaa ja siksi siinä ei ole mitään hermostunutta eikä pelottavaa. Se on itsestään selvää, luonnollista ja vapaata monille puolisoille. Valitettavasti on myöskin avonaisuuden puute monien avioliittojen peruspuute, jonka korjautumisesta vasta uusi onni voi kasvaa. Sellainenkin suhde voi muuttua Jumalan rakkauden ja parantavan voiman vaikutuksesta kahden ihmisen turvalliseksi ja luottavaksi suhteeksi avoimen taivaan alla. Ennen niin painostava ja raskas yhteiselämä tulee ilon ja kiitollisuuden ilmapiiriin.

KAUKAINEN AAMU

OI VALO, KUULTO ILMOJEN,
LAULU HAVAHTUVA:
ELO VARHAINEN!

VALOA LAPSI HENGITTÄÄ,
LAULUA HÄN JUO
AIKANA ELON VARHAISEN.

SYDÄNTÄ VAHANPEHMEÄÄ
MUOVAA AJAN VUO,
PAINAA, KUNNES ON PAASI TUO.

LÄHTEESSÄ KIVISYDÄMEN
PÄILYY AAMUN KUVA:
SIELLÄ SARASTUS MAAN JA PUUN
PUNALLA IKUISELLA KASTAA.

EI OLE SIELLÄ KUILUA,
JONNE KADOTA VOIVAT
ÄÄNET, ILMAAN LUMOTTUUN
JOTKA HUMINOIVAT.

SIELLÄ KELLOT SOIVAT —
KAIKU LEIKKIEN HUILUA
KASTEISTEN METSÄIN RANNALTA VASTAA.

ELINA VAARA.

LAPSEN NAURU

LAPSEN NAURU:
— ÄIDIN ONNI SUURIN,
ON KUIN PÄIVÄÄ
RUUTUUN LÄIKÄHTÄISI,
KUKKIA KUIN
SATAIS YLI MUURIN,
SULOISINA
ÄIDIN KÄTEEN JÄISI.

ON KUIN HUONE
UUDEN HOHTEEN SAISI,
OVENSUUSSA
HYMÄHDELLEN HILJAA
ONNI SEISOIS,
ILO ASUSTAISI
AKKUNALLA
KASVAIN VALKOLILJAA.

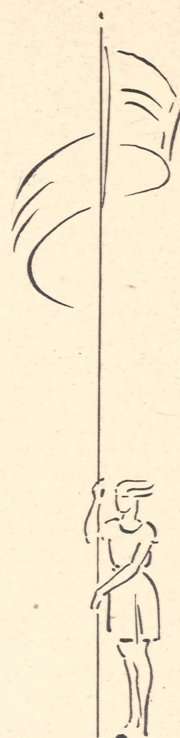
— — KUMARTUVAT
NAURUSUISEN YLI
VARJOT: UNI
ON KUIN ÄIDIN SYLI.

H. KALERVA.

TERVEHDYS JUHLIVILLE NAISVOIMISTELIJOILLE

Tohtori Saima Tawast-Ranoken tehostaa naisen fyysillisen kunnon merkitystä.

Kovin erilaisin odotuksin otamme vastaan kesän. Ken kaipaa rauhaa talven kuumeisen kiireen jälkeen, ken taas haluaisi iloista seurustelua ja huvittelua yksitoikkoisen työnsä lomaan. Kaikki toivovat kuitenkin virkistymistä, käytetyt keinot ovat vain niin kovin erilaiset. On kuitenkin paikallaan muistaa näitä virkistyskeinoja valitessa se, ettei läheskään kaikkea väsymystä poisteta yksinkertaisella lepäämisellä, kun taas yhtä varmasti on myöskin sellaista väsymystä, jossa täydellinen lepo ja rauha tuottavat suuremman hyödyn kuin vaihteleva elämä kylpylöissä ja matkoilla.

Entäs maalaiskotien uurastajanaiset, joille kesä on kiireisintä työaikaa, te varmaan huoahdatte pitkään, kun kuvaillaan kesän tuomaa lepoa, rauhaa ja virkistystä. Luulen kuitenkin, että teidänkin ruumiilliselle kunnollenne kesästä koituu enemmän hyötyä, kuin mitä itse luulette ja miltä se monesti sivullisesta näyttää. — Antakaamme siis kesän ei ainoastaan palauttaa talven kuluttamat voimat, vaan tehdä fyysillisen kuntomme entistäänkin paremmaksi. Tähän kesä tarjoaa monta hyvää keinoa.

Työskentelipä nainen kotona tai kodin ulkopuolella ansiotyössä, niin aina hän tarvitsee riittämiin ruumiin voimia ja hyvän työvireyden. Mutta kuinka nyt esim. sellainen nainen, joka jo kotiaskareissaan saa kaiken päivää olla liikkeellä, voisi virkistyä liikunnasta? Väsymyksen tunne on kuitenkin kovin yksilöllistä. Monesti väsymisemme on vain kyllästymistä, työvireyden laukeamista. Hermoviritys saadaan palautetuksi monella eri tavalla. Liikunta ja ihon hoito ovat tähän erinomaisen sopivia. Ihosta, lihaksista ja nivelistä kulkee tietoja keskushermostoon, ja jos nämä tiedot ovat yleiskunnollemme edullisia, niin ne lisäävät mielihyvän tunnetta ja työvireyttä. Jos siis iho ja lihaksisto on hyvässä kunnossa, seuraa siitä miellyttävä ja työskentelylle edullinen voimantunne. Auringon, ilman ja veden on annettava karaista ja puhdistaa ihoamme ja harjoittamalla järjestelmällisesti liikuntaa on lihakset saatava jänteviksi. Jo yhden ainoan voimistelutunnin jälkeen voi tuntea virkistyneensä. Järjestetty liikunta eroaakin työstä siinä, että liikkeet suoritetaan liikkeen radan loppuun saakka, jolloin lihakset ja hermot joutuvat venymään tavalla, joka on harvinaista työssä. Tämä vaikuttaa virkistävästi, sen on meistä jokainen kokenut venytellen oikoessaan jäseniään pitkäaikaisen istumisen jälkeen. Monen monet esimerkit ovat osoittaneet, että harjoitettaessa järjestelmällisesti liikuntaa ja ihon hoitoa ruumiillinenkin työ sujuu entistä paremmin. Henkisen työn tekijälle tämä on vallan välttämätöntä, jos hän haluaa säilyttää ryhtinsä hyvänä ja ruumiillisen kuntonsa joustavana. Kaiken minkä teemme liikuntakoneistomme hyväksi, teemme samalla myöskin työvireytemme hyväksi.

Naisen ruumiillisen kunnon kehittämisellä on myöskin paljon laajempi päämäärä kuin vain naisen oman kunnon kehittäminen ja mielialan virkistäminen. Se tähtää koko kansan fyysillisen kunnon parantamiseen. Liikuntakasvatusta ja karkaisua harrastava äiti osaa kasvattaa lapsensakin rakastamaan raitista ulkoilmaa, reipasta liikuntaa ja raittiita elämän tapoja. Koskapa kodissa useimmiten, ainakin lasten pieninä ollessa ruumiillisen kunnon kehittymiselle otollisten tilaisuuksien järjestäminen on pääasiallisimmin äidin huolena, niin hyvin tyttöjen kuin poikienkin kasvatuksessa, on se herätystyö, jonka avulla äiti on saatu ymmärtämään ruumiillisen kunnon tärkeys, täten tuottava moninkertaisen sadon. Moni maamme naisista jo onkin herännyt tämän asian palvelukseen, sen osoittaa se suuri voimistelijain lauma, joka pian kokoontuu pääkaupunkiimme suurkatselmukseensa. Tervehtikäämme heitä joukkona, joka on ottanut päämääräkseen taistella kansamme fyysillisen kunnon ja hyvän työvireyden puolesta. Innoittakoon tämä kaikkia Suomen naisia entistäänkin tarkemmin käyttämään hyväkseen kesän tarjoamia virkistyskeinoja.

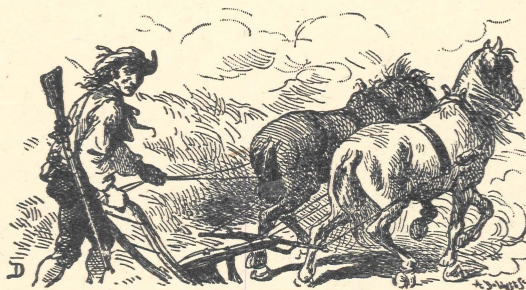
Terve, kesän virkistävä aurinko, tuuli ja vesi! Kaiken, minkä teemme liikuntakoneistomme hyväksi, teemme myös työvireytemme hyväksi.

Senaikaiset piirustukset, jolloin siirtolaisia alkoi virrata Amerikkaan, muistuttavat meille, että itse Amerikkakin oli silloin vielä vailla nykyajan mukavuuksia. Näin jatkettiin matkaa valtameren rannasta.

Mitä 1600-DELAW

Tämän päivän suomalaisille on jo tuttu asia, että 1600-luvulla saapui Amerikkaan joukko suomalaisia silloisesta Ruotsi-Suomi valtakunnasta perustamaan yhdessä ruotsalaisten kanssa Delaware-jokilaaksoon Uudeksi-Ruotsiksi sanottua siirtokuntaa. Vuotta 1638 pidetään perustamisvuotena; ja tämän kesäkuun lopussa vietetään siellä 300-vuotisjuhlaa, jossa Suomikin on edustettuna. Siirtokunnan alkuperäinen alue kuuluu kolmelle nykyiselle valtiolle, nimittäin Delawarelle, Pennsylvanialle ja New Jerseylle. Virallisen selvityksen mukaan ainakin kolmasosa ruotsalaissiirtolaisista oli suomalaisia. Kun tässä äskettäin tarkastelin 'The Masters School'-nimisen kouluni kirjakokoelmia, sattui käsiini kirja, joka sisältää alkuperäisiä kertomuksia Amerikan varhaishistoriasta. Minulle selvisi heti paikalla, että käsiini sattunut kirja oli todella luotettava lähdekirja, sillä sen julkaisijat ovat tunnettuja tiedemiehiä. Kirjaan sisältyy joukko kirjeitä ja selostuksia sen ajan tapahtumista Delaware-jokilaaksossa; niiden kirjoittajat olivat henkilöitä, jotka todella asuivat suomalaisten ja ruotsalaisten joukossa. Oli tietysti mielenkiintoista lukea kaikki suomalaismaininnat.

Ajat olivat niin turvattomat, että auran kurjessakin täytyi kuljettaa pyssyä mukana.

Kaikkein ensimmäinen maininta on kuvernööri Johan Risingin raportissa, jonka hän lähetti Fort Christinasta Ruotsin hallitukselle heinäkuun 13. päivänä vuonna 1654. Tämä suomalaismaininta ei satu olemaan erittäin mairitteleva; joka tapauksessa se toteaa, että suomalaiset olivat siellä.

»Mikäli väestön olot ja hyvinvointi ovat kysymyksessä, voin sanoa, että he Jumalan kiitos voivat hyvin. Kaiken kaikkiaan on meitä täällä kolmesataa seitsemänkymmentä henkeä. Kun saavuimme tänne, oli meillä vain seitsemänkymmentä ruotsalaista.

»Vanhat ihmiset enimmäkseen jäävät tänne (muutamat vanhuksista menevät takaisin vanhaan maahan); ne ovat muuten parempia kuin uudet tulokkaat, jotka ovat enimmäkseen *suomalaisia* — laiskoja ja haluttomia työhön. Parhaimmat miehet menivät Kuvernöörin mukana, mutta monet kyllä heistä olisivat mielellään jääneet tänne; ja he olisivat voineet tehdä paljon hyvää, mikä nyt jää tekemättä parempia aikoja odotellen.»

Seuraava maininta on peräisin itse William Pennin kirjeestä, jonka hän lähetti Philadelphiasta vuonna 1682 Lontoon Kauppaseuralle.

»Paikkakunnan ensimmäiset maan raivaajat olivat hollantilaisia, mutta heti heidän jälkeensä tulivat *ruotsalaiset ja suomalaiset*. Hollantilaiset pitivät huolta etupäässä kaupasta, mutta *ruotsalaiset* ja *suomalaiset* harjoittivat maanviljelystä.»

Kolmas maininta on niinikään William Pennin kynästä lähtöisin. Hän kirjoitti vuonna 1685 Lontooseen 'Lisää selvitystä Pennsylvanian oloista'. Me voimme hyvin ymmärtää, että hän siinä ylistää puolestaan omaa kansallisuuttaan, englantilaisia. Hän sanoo:

»Pennsylvanian asukkaat ovat kotoisin monesta Euroopan maasta: meillä on ranskalaisia, hollantilaisia, saksalaisia, ruotsalaisia, tanskalaisia, *suomalaisia*, skotlantilaisia, irlantilaisia ja englantilaisia. Viimemainitut ovat samanveroisia kuin kaikki muut yhteensä. Mutta — mikä on ihmeellistä — täällä ei ole pienintäkään kiistaa näiden eri kansallisainesten välillä; he elävät ja asuvat rauhassa yhteisen hallituksen turvissa, ja tällainen sopu on ollut omiansa auttamaan Pennsylvaniaa suureen hyvinvointiin.»

Thomas Paschall kirjoittaa ystävälleen Englantiin mielenkiintoisen kirjeen vuonna 1683. Hän mainitsee erittäin ruotsalaisten ja suomalaisten kyvyn mukautua ajan ja paikkakunnan oloihin.

»Joen rannat ovat kokonaan *ruotsalaisten* ja *suomalaisten* hallussa. Muutamin paikoin vain asuu hollantilaisia joen rantamailla —.

»Kerron tässä vähän paikkakuntamme tapahtumista ja oloista sellaisina, kuin olen ne itse todennut. Kun saavuimme Delaware-lahteen, näimme suunnattoman määrän pieniä sekä myös suuria kaloja hyppelehtivän vedessä. Joki on paras toivottavissa oleva vesistö, sillä se on kalarikas ja sen rantamaat ovat kaikki viljeltyjä, vieläpä sen haarajoetkin ovat viljeltyjen maiden reunustamia, etenkin Pennsylvanian puolella. Näiden rantamaiden viljelijät *ovat ruotsalaisia, suomalaisia* ja *hollantilaisia*. Viime aikoina on myös *englantilaisia tullut heidän joukkoonsa*, asuttaen kaikki pientenkin purojen rantamaat aina noin 160 mailin pituisella

Intiaanit hyökkäävät uudisasutuksen kimppuun.

alueella ja pitkän matkaa metsämaahan. Jotkut englantilaiset, jotka asuvat kosken yläpuolella, ovat kylväneet tänä kesänä 30 ja 40 bushelia leipäviljaa ja heillä on myös suuret karjalaumat. *Ruotsalaiset ja suomalaiset naapurimme ovat eteviä väkeä; he puhuvat ruotsia, suomea, englantia, hollantia ja intiaanien kieltä. He kasvattavat vain vähän maissia ja tupakkaa; heidän naisväkensä tekee itse pitovaatteet liinakankaasta, jonka he itse kehräävät ja kutovat. Heidän kankaansa ovat erinomaisia; monet heistä ovat viisaita talonemäntiä; he käyttävät enimmäkseen ruisleipää, sillä he pitävät ruista parhaana leipäviljana, ei siksi, ettei*

luvulla sanottiin ARC-suomalaisista?

Sisäkuva 1850-luvun siirtolaislaivasta. Matka Skandinaviasta kesti siihen aikaan yleensä 2 kuukautta, mutta eräs laiva Bergenistä purjehti sen 29 vuorokaudessa, ja »New Yorkissa rakennettu uusi höyrylaiva kulkee 14 päivässä Hampurista Amerikkaan», kertovat senaikaiset lehdet uutisena. — Englannin ylpeys, Queen Mary, tekee matkan »yli rapakon» Englannista lähtien nyt 5 päivässä.

täällä olisi hyvää vehnää, sillä olenhan syönyt täällä yhtä hyvää leipää kuin konsanaan Englannissa, samoin olen juonut yhtä hyvää juomaa kuin mikä englantilainen juoma tahansa. Täällä on myös mainiota voita ja juustoa, ainakin yhtä hyvää kuin vastaava tavara Englannissa.»

Seuraavan maininnan on kirjoittanut Gabriel Thomas, joka oli viisitoista vuotta William Pennin mukana Pennsylvaniassa. Vuonna 1698 hän kirjoitti kirjan, josta käy selville, miten verrattoman hyvänä hän piti tätä 'uutta kotimaata'.

»Hollantilaiset tulivat tänne noin kuusikymmentä vuotta sitten; he olivat tämän seudun (Pennsylvanian) ensimmäiset asuttajat, mutta eivät paljoakaan parantaneet seudun oloja, sillä he pitivät huolta ennen kaikkea kaupasta, vaihtaen tavaroitaan intiaanien hommaamiin turkiksiin; he myivät intiaaneille rommia ja sokeria ja hankkivat itselleen suunnattomia rikkauksia. Hollantilaisten jälkeen tulivat näille seuduille *ruotsalaiset* ja *suomalaiset, jotka olivat kunnon maanviljelijöitä, ja ensimmäiset valkoiset, jotka ryhtyivät oloja parantamaan ja saattamaan maata viljelykselle.»*

. . .

»Täällä syntyneet valkoisten lapset ovat todella luonnon suosimia; ne ovat ihania katsella; en ole koskaan elämässäni nähnyt lasten tulevan tähän maailmaan niin moitteettomina kuin ne täällä tulevat; niillä ei ole pienintäkään ruumiin vikaa; ne ovat parempisävyisiä, kiltimpiä kuin Englannissa syntyneet lapset.»

. . .

»Mustasukkaisuus miesten kesken on äärettömän harvinainen, naisten hedelmättömyydestä en ole kuullutkaan täällä; ikäneitoja ei täällä hakemallakaan löydä, sillä kaikki naiset joutuvat naimisiin ennen kuin tulevat kaksikymmenvuotiaiksi. Harvoin olen nähnyt nuorta naista, jolla ei olisi ollut lasta sylissä ja toista tulossa.»

Näiden muutamien mainintojen valossa näemme, että uudessakin maailmassa *suomalaiset* mainittiin ruotsalaisten rinnalla maan ja paikkakunnan olojen kuvauksissa. Kun muistamme, että suomalaiset olivat silloin ruotsalaisten kanssa täysiveroisia Ruotsin valtakunnan kansalaisia, on sitä enemmän mielenkiintoista, että heidät erikseen mainitaan *suomalaisina* Delaware-jokilaakson siirtokunnassa, jonka Ruotsi-Suomi perusti vuonna 1638. Siksi mekin vallan hyvin voimme kantaa rintapielissämme Delaware-merkkejä, kun tiedämme, että se muistopatsas, joka pystytetään Delawaren laaksoon, perustuu tosiaan *historiallisiin tosiasioihin.*

Kaarina Leino-Olli.

ARKKITEHTI YRJÖ LAINE:

V Ä R

Jokaisen kesän kynnyksellä, kun luonnon värikylläinen kuvakirja avautuu eteemme, me ahmimme sen väriloistoa. Tuntuu siltä ikäänkuin pitkän, valkean talven päivinä olisimme jääneet väri-iloa vaille, ja tämän puutteen tahdomme nyt kaikin tavoin korvata. Luonnon väriloiston rinnalla jäävät meidän keinotekoisesti loihtimamme värit varjoon, mutta noiden teho säilyy silti tuoden vielä talven harmauteenkin heijastuksen kesän kirkkaudesta.

Punainen katto paistaa niin iloiselta, seisoo luonto minkävärisessä puvussa tahansa.

Kevään ja alkukesän puuhailuihin kodin ulkonäön siistimiseksi liittyy tavallisesti myös joitakin maalarintöitä: vene, veräjä, puutarhakalusto, ehkäpä jokin rakennuskin näyttää kesäisessä auringonpaisteessa niin pahasti rapistuneelta, että ne on uudelleen siveltävä, ja sentapaiset pienet maalaustyöt useinkin suoritetaan omin voimin. Tai voihan olla niinkin, että työnsuorittajaksi on saatu oikea ammattimies, mutta koko tuossa puuhassa on sittenkin jotakin niin perin puoleensa vetävää — ainakin tähän vuodenaikaan —, että perheenkin tekee mieli olla jollakin tavalla työssä osallisena.

Kun työ sitten on onnellisesti edistynyt siihen vaiheeseen asti, että lopullinen värisävy olisi valittava, pohditaan asiaa kaikki yhteisesti, sillä ammattimieskään ei enää halua jatkaa kuulematta asianomaisten mieltä sentapaisissa makukysymyksissä. Mutta sitten onkin edessä suurin pulma. Mitä väriä? Jokaisen tavallisen perheenjäsenen, maallikon väriasioissa, menee silloin näkö ja kuulo sekaisin, raskastahan olisi ottaa vastuu niskoilleen, jos lopputulos sittenkin olisi epäonnistunut. Ja kun asiaa on kaikin puolin pohdittu ja yritetty palauttaa mieliin, minkäväriseksi siellä ja siellä maalattiin, on maalarikin jo kypsä auttamaan asian ratkaisuun. Hän vetää maalattavaan pintaan muutamia väriläiskiä: »Tuollaiseksi siellä Rauhaniemessä neidit värin määräsivät» tai »Tästä väristä se ratamestari kovasti tykkäsi, kaikki ovet se pani sillä maalaamaan . . .» Se tuli kuin helpotuksena.

Ammattimies on sentään aina ammattimies, ja niin tuo asia, joka oli ollut ikäänkuin koko perheen yhteinen, oli saatu onnellisesti pois päiväjärjestyksestä. Tuntui mukavalta, että oli joku sivullinen, jonka niskoille saattoi työntää ratkaisun.

Pian unohtuu asia muiden tapahtumien paljouteen. Kesä kulkee ohi kukkinensa. Taas on edessä pimeä syksy ja kylmä talvi, mutta kesän värikyllyydestä ei ehkä tullutkaan mitään säilötyksi talven varalle. Ne värit, jotka pitkän pohdinnan jälkeen oli maalarin avulla valittu, olivat sittenkin mitäänsanomattoman valjuja, silmä sivuutti ne mieluummin kuin pysähtyi niitä tarkastelemaan. Miksei sittenkin uskallettu, uskallettu epäonnistumisen uhallakin? Tämä itsesyytös kaivelee mieltä ja sitä säestää ajatus: »joka ei mitään yritä, hän ei mitään saavutakaan . . .»

Ovella piristyy ja suu menee hymyyn, kun kirkkaaksi maalattu kaappi — ja tällainen pöytä! — tervehtivät huoneesta.

Nyt, kun kesä jälleen levittäytyy ympärillämme, tarjoaa se suurenmoisen havaintoaineiston ja loppumattomat opiskelumahdollisuudet jokaiselle, jolla on halua kehittää värisilmäänsä. Heleänkirkkaat kukat, koreat perhoset, suomaiden tai kallioiden voimakkaat väriyhdistelmät, kaikki se panee tunnustamaan, että luonto on sittenkin suurin väritaituri. Mutta jos haluamme kehittää omaa värisommittelutaitoamme, ei riitä, että ihailemme kaikkea tätä kauneutta luonnossa, meidän on yritettävä siirtää näkemyksemme värien avulla omaan lähiympäristöömme. Älkäämme säikähtykö, vaikka ensimmäiset yritykset olisivatkin haparoivaa alkua. Parasta on valita harjoittelutöiksi vaatimattomia tehtäviä. Siirrämme esimerkiksi värinäkemyksemme yksinkertaisen riepumaton väriraitoihin tai maalaamme jonkin vähäisen puuastian erilaisia väriyhdistelmiä kokeillen. Sitä mukaa kuin taitomme kasvaa, havaitsemme löytäneemme tästä askartelusta erikoisen mielenkiintoisen ajanvietteen, joka yh-

distää sekä huvin että hyödyn. Jos yrittäjällä on mahdollisuuksia tai, mikä on vieläkin tärkeämpää, todellisia taipumuksia, voi hän tietenkin jatkaa pitemmällekin ja hankkia varsinaista ammattiopetusta kykyjensä kehittämiseksi, mutta silloinhan ei enää ole pelkästä harrastelusta kysymys. Harrastelija voi sentään omin päinkin jatkaa opiskelujaan tutkimalla esimerkiksi vanhoja kansan mestarien käyttämiä sommittelu- ja tekotapoja. Mikä uusi ja arvaamattoman kiehtova maailma voi avautua sille, joka antautuu kotiseudullaan sellaisiin tutkimuksiin. Jossakin Etelä-Pohjanmaan tai Pohjois-Karjalan pitäjässä on vielä viime vuosisadan lopulla ollut joku Liisa, Henriikka tai Joosepin Amalia, joka on kutonut raanuja, joiden värisommittelu kertoo nykypäivienkin tarkastelijalle taitajasta, joka koulutetuillekin taiteilijoille kykenisi tarjoamaan lujan kilpailun. Tai joku Satakunnan sorvarimestari tai Pohjanmaan rannikkopitäjien kansanmaalari saa yhä vieläkin ehkä etsiä vertaistaan muotojen muovaajana tai koristeiden sommittelijana. Nämä tasapäisestä joukosta erilleen kohoavat taitajat ovat tavallisimmin yksilöinä joutuneet unohduksiin muiden aikalaistensa mukana, mutta heidän työnsä voidaan erottaa satojen samanlaisten joukosta, tuntea ne mestarin kädenjäljestä, ja töissään he ovat tulleet kuolemattomiksi ja elävät, niin kauan kuin tässä maassa työn taitajia kunnioitetaan.

Kalpeat ja arat värit vaikuttavat varsinkin talvisaikaan kylmiltä. Ottakaamme nyt, kun luonto on lumoavimmillaan, oppia sen täyteläisistä ja syvistä väreistä.

Vaikka amerikkalaisen ajanvieteteollisuuden keksinnöt: gramofonit, elokuva ym. ovat ennättäneet turruttaa nuorisomme omakohtaista yrittämishalua, voidaan ilolla panna merkille yrittämishalun ja harrastuksen kasvaminen hyödylliseen, kehittävään askarteluun. Maailmansodan kiroissa syntyneiden ikäpolvea seuraa uusi, sitä terveempi sukukunta, jota ei tyydytä asianomaisen omatta vaivannäöttä, valmiina tarjottu ajanviete, vaan joka tuntee tarvetta saada kehittää inhimillisiä kykyjään ja koetella omien siipiensä kantovoimaa. Lopputili on selvä: askarteluiltojen kasvatit työntävät tieltään omaa minäänsä hemmotelleet nahjukset. Askarteleville värienkokeilijoille avautuu värien salaperäinen maailma toisessa valossa kuin vaivojansa säästäneelle.

Taiteen historia on tulvillaan esimerkkejä aallonharjoista ja -pohjista. Voimme selvästi erottaa myös ne ajankohdat, jolloin taide on ammentanut itselleen elin-

(Jatkuu siv. 513.)

JUHANNUSSAUNA

Juhannussauna lämpiää, käki kukkuu, koivu tuoksuu vielä tuoreesti, kukat puhkeavat. Oi oman maan maireutta!

Pitäisi sepittää jonkinlainen hymistys sinulle, juhannussauna! Eräältä kannalta se ei ole vaikeata: mielialani on sinua kohtaan pelkkää hymistystä aina — ajattelin sinua sitten talvisydännä kaukaisena unelmana tai nyt tässä seinustallasi lähellä täyttymystäsi, kun minulle on suotu onni lämmittää sinut ja huoltaa juhlakuntoon.

Saunasta on viime aikoina kirjoitettu niin paljon, että kohta sanat loppuvat. Panivat, hyväkkäät, sinut syötiksi tämän vuoden ylioppilaskokelaillekin, joista suurilukuinen prosentti hanakasti tarttui sinuun päänsä päästimeksi. Olet kerta kaikkiaan sellainen, että tarjoat lohdun ja avun jokaiselle, joka sinua lähestyy.

Tänään lämpiät sinä juhannussaunaksi, ja vaikka yhtä hyvin voisi puhua tuhansista juhannussaunoista, olet sinä kuin yksi ainoa. Sama vaalea alkukesän taivas on ylläsi, missä sijainnetkin, sama vehmas vihreys polkusi tienoilla, sama veden kuulto vierelläsi.

Eilen sinut talkoilla pesimme lattioita, penkkejä ja penkinalusia, lavoa ja ikkunaa myöten. — Olen vastikään täyttänyt kolmannen pesällisesi ja sillä jo hellität loistolöylyn. Tunnen tapasi kuin viisi sormeani, ja tiedän täsmälleen, mihin laajan arinasi koloon piiloitat tikua henkäisevän kekäleen, ellen pidä varaani. Senpä vuoksi annan pesällisen palaa loppuun, ennen kuin lisään uutta leppäpuuta — meillä on molemmilla hyvää aikaa, sinä kun ammatiltasi olet sauna ja minä sen vakinainen lämmittäjä. Olemme tänä juhannusaattona olleet aamunvirkkuja molemmat. Väen täytyy sinusta nautittuaan vielä päästä kokolle, ja sinä saat hautua omia aikojasi viileässä kesäyössä — ties, mitä ihmissilmälle näkymä-

Juhannusvihdasten noudanta vastaa perheessä tärkeydeltään joulukuusen hakua.

Polku tuoksuvan metsän läpi, sitten kumarrutaan ottamaan kirkasta, pehmeätä vettä. On silläkin puolensa, ettei ole vesijohtoa!

töntä ja ihmiskorvalle kuulumatonta ohjelmaa sinulla lienee tänä taikojen yönä.

Nyt tuovat pojat vettä. »Tuokaakin runsaasti, järvi ei hevillä tyhjene!» Juhannuksena täytyy sitä saada tuhlaten käyttää. Padan alla on jo kuivaa lastua ja puuta, jonka voimalla kiehuu löylyvettä ja vihtojen haudevettä ja pesuvettä — lieneeköhän se sittenkään tavallista vettä — ainakin se nuorentaa ja kaunistaa, tekee ihmisen kuin uudeksi.

Tiedän täsmälleen, millä hetkellä tuli on sytytettävä. Jos yhdellä tikulla syttyy, on koko vuosi onnekas — muuta taikaa en juhannuksena teekään. — Kohta levittelen puhtaat hurstit lavoille ja penkeille ja ripustan uudet uutimet — punaraitaiset ja koreat — saunakamarin pieneen ikkunaan. Olen niin rohkea, että ryhdyn vihtojenkin tekoon, vaikka tunnen alamittaisuuteni siinä asiassa. Koossapa pysyvät, ja sehän on pääasia. Haurasta on lehti vielä, nuoruuttaan pihkaista. Käteni, vaatteeni, koko olevaisuus on koivuntuoksua täynnä.

En tällä hetkellä tahtoisi olla millään muulla leveysenkä pituusasteella kuin juuri tässä paikassa, kotoisen saunan seinustalla. Nyt kukkuu käki — ainakin kaksikymmentä juhannusiltaa vielä — — —. Aurinko, joka tänä päivänä tekee pisimmän kaarensa, on kääntynyt paistamaan ruisvainion ja pihakoivujen takaa — erotan jokaisen tähkäpään, jokaisen lehden. Kesä on onnellisen nuori, ja tämän jälkeen on vielä monta valoisaa saunailtaa. En halua muistaa, mitä vanha viisas allakka sanoo jo huomisesta päivästä.

Maantieltä kuuluu autojen ja rattaiden kolinaa. Ne tulevat täysinä juhannusvieraita matkassaan. Kaikki ihmiset pyrkivät maailman turuilta viettämään juhannusta siihen ainoaan maailmankolkkaan, missä se parhaiten tulee vietetyksi. Tuntuu kuin ei tällä kertaa lähtöä olisikaan: kun ei ole yötä, ei ole huomentakaan.

Nyt kuuluu kohahdus omaltakin veräjältä, jonka pieliä koristavat koivut. Juhannusvieraat ovat saapuneet tännekin — tulijat, eivät vielä pitkään aikaan lähtijät. Saunanpesän hiillos onkin jo sen näköinen, että ensimmäinen saunallinen voi kohtapuoleen hankkiutua kylpemään.

Juhannussauna, sinä saunojen sauna, vasta sinun löylyssäsi ihminen pääsee eroon talvestaan, unohtaa ankeutensa ja ahdistuksensa, kaiken mikä sitoo ja kuristaa, ja löytää oman kesäisen itsensä: löylynlyömän miekkosen, joka parhaimmalla mahdollisella tavalla valmistuu viettämään suven suurinta juhlaa. *Ea.*

»TULE, UNTEN KULTALINNAAN — —»

»30 v. MESTARIURHEILIJA hal. tutustua hyvän toimeentulon omaav. naiseen. Vast. t.l. konttoriin nim. 'Avioliitto'.»

»Raitis kunnollinen keski-ikäin. 'INSINÖÖRI' haluaa tutustua varakkaaseen neitoseen tai leskirouvaan avioliittotark. Arv. vast. t.l. kontt. nim. 'Kesällä'.»

Oletteko tulleet ajatelleeksi, minkä vuoksi useimmissa ainakin näköjään vakavassa mielessä laadituissa kirjeenvaihto- ja avioliittoilmoituksissa tulevalta elämänkumppanilta — nimittäin ainakin, jos ilmoittaja on mies — vaaditaan varallisuutta? Valokuva ei sen sijaan tällaisissa tapauksissa tunnu olevan ensinkään niin välttämätön kuin esim. nimimerkki »Kesäheilan» vastaavassa ilmoituksessa.

Eipä silti, että varallisuus sinänsä, olipa sitä jommallakummalla tai vaikkapa molemmilla avioliittoon aikovista, olisi mitenkään pahasta, pikemmin päinvastoin. Vaatimattomankin meikäläisen perheen ensimmäiset »perushankinnat» yhteistä kotia varten nielevät jo monta tuhatta. Enkä minä tahdo sitäkään väittää, etteivätkö kunnon ihmiset olisi löytäneet ja voisi vastakin löytää toisiaan jonkin »Sekalaista»-palstan välitykselläkin. Jos mies on esim. mennyt Australiaan siirtolaiseksi ja toivoo itselleen suomalaista vaimoa, ei hän tee niinkään tyhmästi tiedustellessaan lähtemään halukasta juuri suomalaisten sanomalehtien välityksellä. Mutta ilmoittajia on kovin monenlaisia. Tuo »Mestariurheilija» esimerkiksi? En tunne miestä enkä hänen ajatuksiaan, mutta ainakin minulle tuo ilmoitus sanoo jokseenkin kiertelemättä, että tässä on poika, joka tarjoutuu vihtoriksi. Sillä kun mies on mestariurheilija, tahtoo varsinainen ansiotyö jäädä vähiin, jos mieli harjoitella kunnolla ja ellei hän aio jättää urheilua, tuntuu siltä kuin hän arvelisi, että mikäs sen somempaa, kuin löytää laatuunkäypä aviovaimo, joka pitää miestä ilmaisessa täysihoidossa. Hän puolestaan tuo yhteiseen pesään mestariurheilijan tittelin, ja kun meillä ei juuri ole kreivejä saatavissa, niin onhan se tuokin titteli jotakin — vaikka onkin vaikea kuvitella, mitenkä rouvaa tällä tittelillä nimitettäisiin. R o u v a mestariurheilija Puittiseksi ehkä?

(Jatkuu siv. 516.)

KASVIEN SALAP

Kotiliedelle kirjoittanut fil.

Jo lapsena opimme päivänkakkaralta kysymään: kyllä — ei, kyllä — ei.

»Ah, aivoin ajatusten painamin vähemmän nään kuin ruoho hentoisin.» (Saima Harmaja: Kultainen päivä.)

Kansanomaisen käsityksen mukaan kasveissa on maagillista voimaa, jota ihmiset, jos he vain ovat kyllin viisaita ja taitavia, voivat käyttää hyödykseen. Toiset kasvit auttavat sairaustapauksissa, toiset estävät pahojen voimien vaikutuksen, toiset taas tuottavat löytäjälleen onnea ja menestystä kaikenlaisissa asioissa. Tällaisista uskomuksista monet ovat omaperäisiä, monet vanhoja, naapurikansojen välittäminä aina kaukaisesta etelästä saakka aikojen kuluessa maahamme kulkeutuneita.

Kasvien taika- ja vaikutusvoima on suurin juhannusyönä, jolloin kaikki hyvät ja pahat henkiolennot ovat liikkeellä. Juhannusyönä on ennen vanhaan kerätty vuodeksi varastoon »rohtoyrttejä», valittu taikoihin tarvittavia erivärisiä kukkivia kukkia, otettu talteen nurmeen ja laihoon noussutta kastetta ja koottu »kiroihin» ja »pahansuopuuksiin» päteviä heiniä. Silloin on myös avautunut salaperäinen *sananjalan* kukka, loistanut hetken, kehittynyt siemeneksi ja sitten heti lakastunut. Vaaroja uhmaten on etsitty tuota paholaisen suojelemaa ihmeellistä kasvia, joka löytäjänsä kykeni tekemään näkymättömäksi, kaikkitietäväksi ja kaikkivoivaksi. Kun sananjalka — esim. virolaisten kertoman mukaan — kukkii vain kerran sadassa vuodessa, eivät monet ole sitä voineet nähdä. Yleiseurooppalaisissa uskomuksissa satukukan ihanuus, valta ja voima on elänyt juhannuksesta toiseen.

Muitakin ihmeellisiä kasveja on kansa meillä ja muualla tuntenut. Virolaisten »imerohi», joka jokeen viskattuna kulkee vastavirtaan, on vaikutukseltaan samanlainen kuin kreikanuskoisen Karjalan *käärmeenheinä.* Kun käärme ui, täytyy sillä uppoamisen varalta olla suussa kivi tai korsi. Joka tällaisen *käärmeenheinän* onnistuu saamaan, häntä eivät mitkään ovet eivätkä teljet pidätä ja tappeluissa ja käräjissä hän on voittamaton. Muualla Suomessa tiedetään täsmällisesti *noidanlukon* (Botrychium) avaavan kaikenlaiset salvat. Norjalaisetkin tuntevat jonkin niin voimakkaan ruohon, ettei sen kortta mikään lukko nysty vastustamaan. Norjalaiset ymmärtävät myös yhtähyvin kuin meikäläiset selittää, miksi eksymme metsään. Olemme silloin tallanneet näennäisesti hyvin vähäpätöistä, mutta voimakasta *eksy- l. pyöräheinää* ja joutuneet harhailemaan tutussakin ympäristössä osaamatta sieltä pois.

Tehokkaita ovat myös *uniheinät,* joita, vaikka kukaan ei ole nähnyt, kuulemma kasvaa metsissä. Kun näitä heiniä löytää ja vain yhdenkin sellaisen panee lapsen patjaan, nukkuu ja menestyy pienokainen hyvin. Voidaksemme olla varmoja, ettei »yönitkettäjä», taudit ja muut pahat pääse hoidettavaa kiusaamaan, on meidän asetettava kehdon pohjalle tai ripustettava tuvan ovenkamanaan ohdake- tai orjantappurakimppu piikeillään pelottamaan ja käännyttämään pois taloa ja varsinkin kehtolapsia uhkaavia vihamielisiä olentoja ja voimia. Näistä keinoista huolimatta saattavat kateelliset naapurit »silmäyksillään» tehdä suojeltavamme rauhattomaksi ja sairaaksi. Silloin on *kiroheinistä* (Hypericum

...RÄINEN VOIMA

...and. ELVI PAKARINEN.

Juhannusajan kukkiva keto tuntuu — meistä nykyajan ihmisistäkin — uhoavan salaperäistä voimaa, ja esi-isämme yrittivät selitellä sitä omalla naiivilla tavallaan.

perforatum), *pahanampumaheinistä* (Geum rivale), *pahansuovanheinistä* (Cystopteris fragilis) tai muista varausheinistä keitettävä vettä ja sillä pestävä ja valeltava pois »kiroukset».

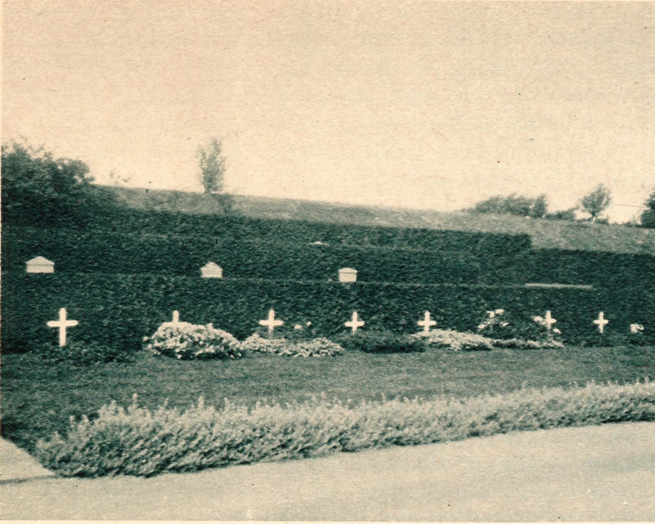
Varsinaiset kansan käyttämät lääkekasvit ovat olleet pääasiassa kahta tyyppiä. Toiset ovat olleet vanhastaan tunnettuja, todella tehokkaita, toiset ovat jonkin satunnaisen yhdennäköisyyden aiheuttamina joutuneet »rohtoyrtteihin». Kansanomaisessa lääkitsemisessä näet *similia similibus curantur*, parannetaan samanlaista samanlaisella. Niinpä uskotaan *keltaheinän* (Lycopodium complanatum) tai *keltakukkien* auttavan keltataudissa. Sydäntauteja hoidetaan sydämenmuotoisilla kukkasilla, nim. *sydämenvahvistus-* l. *sydänheinillä* (Lychnis alba). Venähtäneeseen ranteeseen tai jäykistyneeseen nilkkaan sidotaan kääreeksi maata pitkin kasvavia *venähtämis-* l. *ramparuohoja* (Linnea borealis). »Pistosten» vaivatessa valellaan potilasta *pistos-* l. *ailasheinistä* (Geranium silvaticum) keitetyllä vedellä. Savipuolta lyödään *saviheinillä* (Chenopodium album). Trakomaa pestään Suistamolla *paganaheinä*-vesillä. *Paganaheinän* (Drosera sp.) limaiset lehdet muistuttanevat kipeätä silmää. Riisitautisia lapsia voidaan kylvettää *vaivaiskoivu*vastalla. Kun tällöin toivotaan hyvää, auttaa toimitus. Ilomantsilainen äiti ei kuitenkaan uskalla lyödä pahankurista vekaraansa vaivaiskoivuvitsalla, koskapa kysymyksessä oleva varpu saattaisi tehdä pojasta kitukasvuisen ja vääräsäärisen. Jokainen kasvi vaikuttaa omalla tavallaan. On vain osattava hyväksi käyttää ja toisaalta taas varoen suhtautua niihin, sillä salaperäinen syysuhde vallitsee kasvien ja ihmisten ja heidän tekojensa välillä. Jos erehdytään tuomaan keväällä huoneisiin *kylmänkukkia* (Caltha palustris), kylmenevät huoneet seuraavana talvena. Ja jos emännät joulun ja loppiaisen välisenä aikana työntävät hankeen kekäleitä sammumaan, aiheuttavat he tulevana kesänä peltoihinsa paljon *kekälepäitä* (= nokipäitä).

Tulevaisuuteenkin vaikuttavat kasvit maagillisella voimallaan. Tunnettua on kukkien, heinien ja puiden lehvien osuus karjalaisissa lemmennostotaioissa ja yleensä juhannustaioissa, joiden tekijä koettaa hankkia onnea ja menestystä itselleen ja omaisilleen. Kasvit auttavat myös tietämään, mitä vastaisuudessa tapahtuu. Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa on juhannusyönä pantu pieluksen alle yhdeksänlaisia kukkasia, jotka unessa ovat loitsineet nukkujan nähtäväksi tämän tulevan elämäntoverin. Arpaheiniä (Juncus filiformis) solmiamalla on saatu selväksi, toteutuuko aiottu ja ajateltu asia. Myönteisessä tapauksessa on arpaheinistä muodostunut yhtenäinen kehä, muulloin erillisiä ympyröitä. Olemmehan ainakin me maalaislapset nyppineet päivänkakkaran laitakukkia ja hokeneet:

elän — kuolen,
tai: sadetta — poutaa
tai: pääsen kirkkoon — en pääse kirkkoon, ja toivoneet käteemme viimeksi jäävän sellaisen kukan, mikä meille tietäisi ja lupaisi hyvää. Toivomustemme täyttyessä on päivänkakkaran ennustuskyky mielestämme ollut yhtä varma kuin entisajan ihmisten usko ja käsitys kasvien ihmevoimasta.

Salaperäinen sananjalka, joka kasvaa metsän pimennossa ja kerran sadassa vuodessa, uskottiin, avasi loistavan kukkansa.

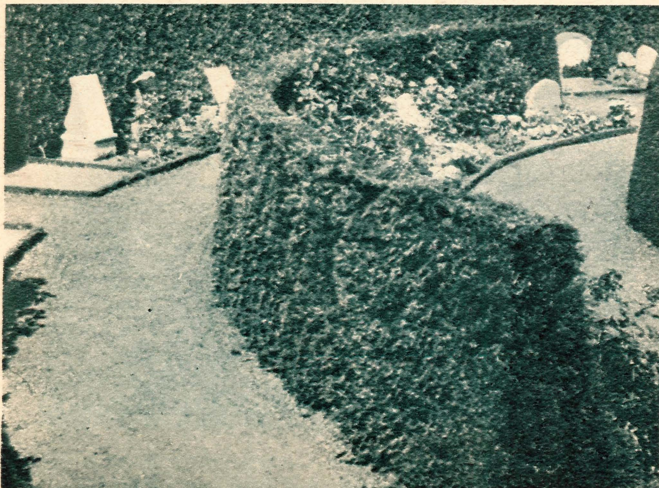

Yksinkertaisten valkoisten ristien rivi näyttää juhlallisen kauniilta vihreää taustaansa vastaan, joka liittää ne kokonaisuudeksi.

Aivan vaatimattomat, maahan upotetut nimilaatatkin voivat olla arvokkaan näköisiä, kun niitä ja niiden ympärille istutettuja kukkia yhdistää vihreä yhtenäinen nurmimatto.

Alla: Hautojen istutuksia pyritään yhdenmukaistamaan ja multakummut jättämään pois. — Kirjoittajamme suunnittelee uusia koristekasveja.

Usein väitetään, että maan sivistystaso voidaan määrätä siitä tavasta, jolla hautausmaita hoidetaan. Jos lähtisimme tästä näkökannasta, ei Suomen kulttuuritaso olisi kovinkaan korkea. Kaupunkien hautausmaat ovat yleensä tosin hoidetut, mutta maaseutu on jäänyt tässä suhteessa paljon jälkeen. Viimeisinä vuosina on tosin harrastus maaseutujen hautausmaitakin kohtaan lisääntynyt.

Hautausmaita suunniteltaessa tehdään jo suuria virheitä alusta alkaen. Usein on jäänyt alueen järjestelmällinen jaoitus ja paaluttaminen laiminlyödyksi, ja siksi on vuosien kuluttua vaikea löytää tarkalleen vainajan lepopaikkaa.

Nykyaikaisen hautausmaan suunnittelu perustuu alueen oikeaan jaoitukseen, koristeistutusten järjestelyyn ja huolehtimiseen siitä, että yksityiset haudat ovat sopusoinnussa ympäristön kanssa. Roomalaisissa maissa, erikoisesti Italiassa on puhtaasti arkkitehtooninen hautausmaiden suunnittelu vallitsevaa. Meillä on käytetty alueen ruutujaoitusta, mikä on taloudellisinta. Puistomainen hautausmaa mutkikkaine käytävineen tekee alueen vapaaksi ja luonnolliseksi ja antaa sopivan tilan puutarhaistutuksille, mutta perustus- ja hoitokustannukset tulevat kalliiksi. Sopivasti yhdistelemällä ruutujaoitusta ja puistotyyppistä hautausmaata saadaan oloihimme parhaiten soveltuva kalmisto.

Puutarha-arkkitehti Paul Olsson:

I s ä n m
p o v e

Hautakiven hankkii kummuille yksityinen tai järjestö, mutta on ollut pakko tässäkin kohden laatia erikoisia säännöksiä kiven korkeudesta ja muodosta. Kaikki hautakivet samalla alueella olisi tehtävä yhtä korkeita. Kivien korkeus on riippuvainen ympärillä olevista pensasistutuksista. Onpa muutamissa paikoissa annettu määräyksiä kiviaineen laadusta, jonka tulee olla yhdenmukainen samalla alueella. Ennen kaikkea tulee kokonaisvaikutuksen olla niin yhtenäinen kuin mahdollista.

Hautojen istutuksia ja hoitoa pyritään nykyisin myöskin yhdenmukaistuttamaan. Aikaisemmin paljon käytetyt hautakummut ovat kokonaan hävinneet. Hautojen hoito multakummut poisjättäen helpottuu huomattavasti ja kasvien kuivuminen vältetään.

Hautojen ja hautausmaiden kasvitkin ovat nykyisin toiset kuin joitakin vuosia sitten. Yhä suuremmassa määrin käytetään nykyisin kukkakasveina monivuotisia kukkia eli perennakasveja. Ruohokentät, jotka haudoilla vaativat alinomaista leikkausta ja kastelua, korvataan monivuotisilla kivikkokasvi-istutuksilla, kuten *Sedum spurium, Vinca minor, Ajuga reptans.* Kukkakoristeluun käytetään usein talvenkestäviä ruusulaatuja kuten Signe Relander, T. J. Groetendorst, Heillind tai Heidezauber.

Hautausmaalla käytetään kolmea hautatyyppiä, nim. linjahautoja, perhehautoja ja uurnahautoja. Aikaisemmin sijoitettiin linjahaudat mahdollisimman kauaksi kappelirakennuksesta. Nykyään pyritään tällaista karttamaan. Eri hautatyypit koetetaan sijoittaa siten, ettei sanottavaa eroavaisuutta tässä suhteessa syntyisi.

Linjahauta-alueita ei myöskään tehdä kovin suuriksi kuten ennen. Ne ympäröidään pensasistutuksilla ja sääntönä pidetään, ettei koskaan yhdestä paikasta saa nähdä kuin 200 hautaa yht'aikaa. Siten vältytään suurista useinkin hoitamatta jääneistä aukioista, jotka hautausmaalla kävijöille eivät suinkaan tuota iloa.

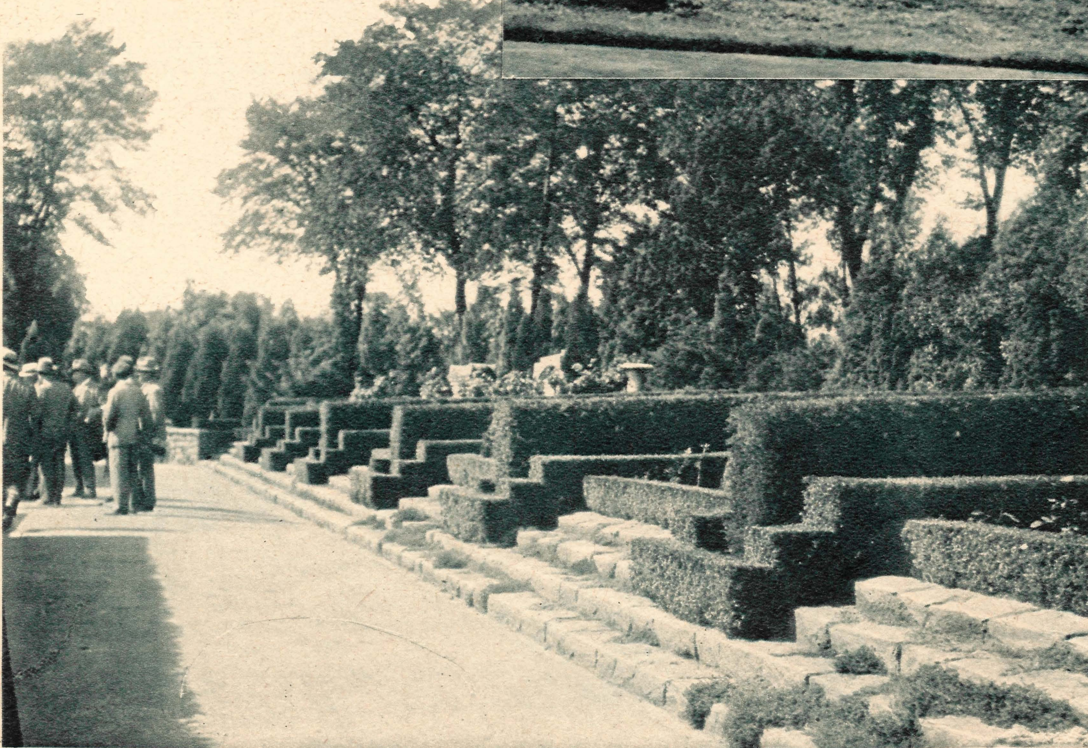
Yksityisen haudan suuruus on 2.5 × 1.2 m ja se erotetaan naapurihaudasta 0.25 m syvällä multaseinämällä. Kaksoishaudan suuruus on 2.5 × 2.4 m. Uurnahaudat tehdään 0.50 × 50 m tai 1 × 1 m suuruisiksi.

a a n

s s a

Hautausmaita on sanottu Jumalan puistoiksi. Meidän oman pääkaupunkimme hautausmaalle soveltuu hyvin tämä nimitys, niin siellä vallitsee hartaus ja kauneus.

Upeita pensasistutuksia, jotka jakavat perhehaudat omiksi osastoikseen ja samalla kuitenkin yhtenäistävät kokonaisvaikutelmaa.

Juhannusvieraille

Korvasienimuhennos riisireunuksessa.

Riisireunukseen keitetään 3 dl riisisuurimoita suolatussa, runsaassa vedessä.

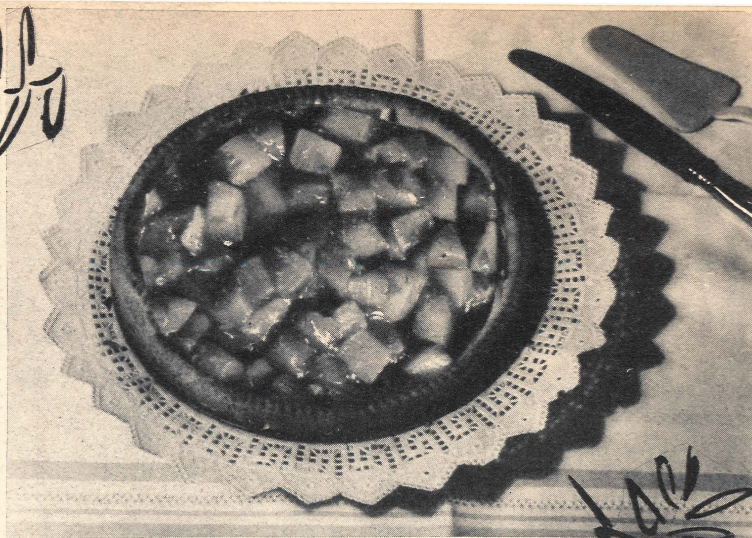
Noin kilon verran tuoreita korvasieniä huuhdotaan huolellisesti ja keitetään muutamia minuutteja vedessä, nostetaan siitä ja leikataan palasiksi. Sienet käristetään voissa, pari rkl. jauhoja tai korppujauhelmaa ripotellaan päälle, kermamaitoa lisätään vähin erin, ja muhennos saa hiljalleen kiehua tiiviisti kannella peitettynä noin tunnin. Maustetaan suolalla ja kaadetaan kuuman riisireunuksen täytteeksi.

Tämän värittömän ruoan koristeeksi sopivat hyvin persilja, tomaatti ja salaatinlehdet.

Vasikkahyytelö koristettuna purjosipulilla, joka on viilletty kukan muotoiseksi.

Raparperitorttu.

210 g voita
75 g sokeria
1 pieni muna
6 karvasmantelia
160 g jauhoja

Täyte: $^3/_4$ kg raparperia
3 dl sokeria

Voi ja sokeri hierotaan vaahdoksi. Muna ja raastitut karvasmantelit sekä jauhot sekoitetaan joukkoon. $^2/_3$ taikinasta pannaan kakkuvuokaan tai paistinpannun pohjalle ja paistetaan melkein kypsäksi kohtuullisen lämpöisessä uunissa.

Raparperit leikataan 2 cm:n pituisiksi palasiksi. Raparperinpalaset ja 3 dl sokeria pannaan kerroksittain tulenkestävään kannelliseen vuokaan ja pannaan kuumaan uuniin pehmiämään.

Kun kakunpohja on jäähtynyt, sekoitetaan jäljellä olevaan taikinaan pari rkl. jauhoja ja taikinasta muodostetaan kakulle reunus. Kakku paistetaan uudelleen, mutta sitä on suojeltava pohjalämmöltä.

Jäähdytetyt raparperit nostetaan jäähtyneelle kakulle ja jälkiruoka tarjotaan kylmänä kerman tai vaniljakastikkeen kanssa.

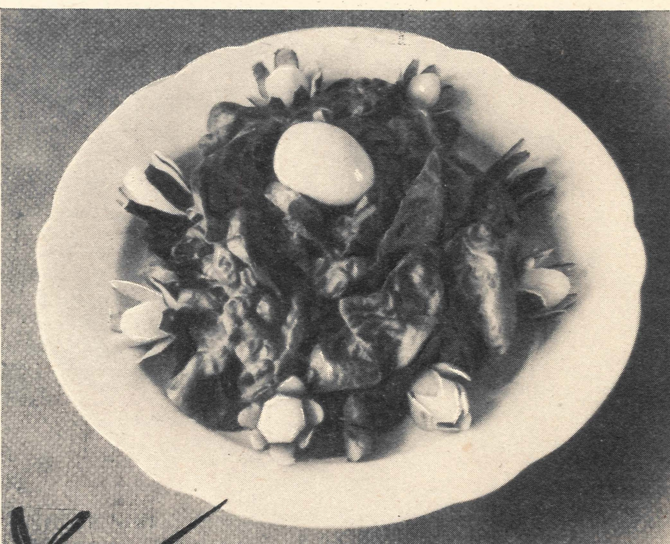
Rosolli on silmänruokaa yhtä hyvin kuin kielen herkkua. Saanko tarjota sipulitonta vai sipulinsekaista?

ja omalle väelle

Kesäkuun almanakkaa tarkastellessa huomaamme, että lähestyvä juhannus sattuu perjantaipäivälle, vain lauantai on välissä ja sitten taas sunnuntai. Tästä huomiosta johtuva ajatus on emännille tuttu: mitä pyhinä ruoaksi perheelle ja juhannusvieraille? Ruoan tulisi olla alkukesän antimista ja mahdollisimman paljon etukäteen valmistettua, jotta emäntä ja apulainen vapautuisivat osallistumaan keskikesän juhlapäivien viettoon.

Kylmänä tarjottavaa kala- ja lihahyytelöä, rosollia sekä viiliä voimme valmistaa aikaisemmin. Juustoa, suolakalaa ym. lienee varattuna kotona. Alkukesä on tuonut tullessaan lehtisalaattia, kurkkua, retiisiä, korvasieniä ja raparperia. Niiden avulla saamme paljon kevyttä ja herkullista ruokaa juhannuspöytään. Persiljan, salaatinlehtien, kurkku-, tomaatti- ja sitruunanviipaleiden koristamat ruokavadit antavat juhlan tuntua kesäiselle aterialle.

I. S.

Viime hetkessä höystetään raikas lehtisalaatti öljyllä, etikalla ja hieman sokerilla ja suolalla. Koristeena ja lisänä retiisikukkasia ja kurkunviipaleita. Leikkisä keittäjätär on pistänyt kokonaisena keitetyn kovan kuoritun munan kuin pesään lehtien keskelle.

KAIKISTA PEHMEISTÄ KANKAISTA SAA ”nenäliinoja”

Lomamme ajaksi saattaa sattua muutamia sadepäiviäkin, jolloin ainakin osan päivää on pakko istua katon alla. Kesäsukkien parsimisella voimme kyllä aina lyhentää aikaamme, sillä se työ ei ikinä lopu. Jos satumme viettämään lomamme tuttujen henkilöiden ympäröimänä, voimme seurassakin tehdä näin arkista työtä. Hauskempaa on kuitenkin tehdä uutta ja hienompaa. Nenäliinojen teko on todellista virkistystä. Niin pienen työn voi pitää aina käsilaukussaan sopivan hetken varalta.

Kevätsiivouksessa varmaan moni löysi komerostaan tilkkukääröjä. Otetaan ne nyt lomalle lähtiessä esille ja leikellään niistä noin 25 × 25 cm:n tai 30 × 30 cm:n suuruisia neliöitä nenäliinoiksi. Ellei ennestään ole tilkkuja jäljellä, voi uhrata muutaman markan ja ostaa tähän tarkoitukseen uutta alusvaatekangasta. Kaikki pehmeät kankaat sopivat nenäliinoiksi. 90 cm:n leveydestä tulee hyvinkin 3 nenäliinaa, samoin 75 cm leveästä. Yhden nenäliinan kangas tulee maksamaan vain 1.50—2 mk. Eiköhän ompelurasiasta löydy vielä ohut virkkuuneula, n:o 13 tai 14, hienoja silmäneuloja, ohutta rullalankaa, mulineelangan tähteitä ja palanen pitsiä. Kaiken tämän voimme sulloa matkalaukkuumme lähtiessämme lomalle. Perillä voimme kaikessa rauhassa tutkia mallisarjaa, valita siitä mieleisemme ja mielikuvituksen lähdettyä liikkeelle luoda uusia.

Carlstedtin taulu Ikkunan ääressä. Taideyhdistyksen syysnäyttelystä v. 1937.

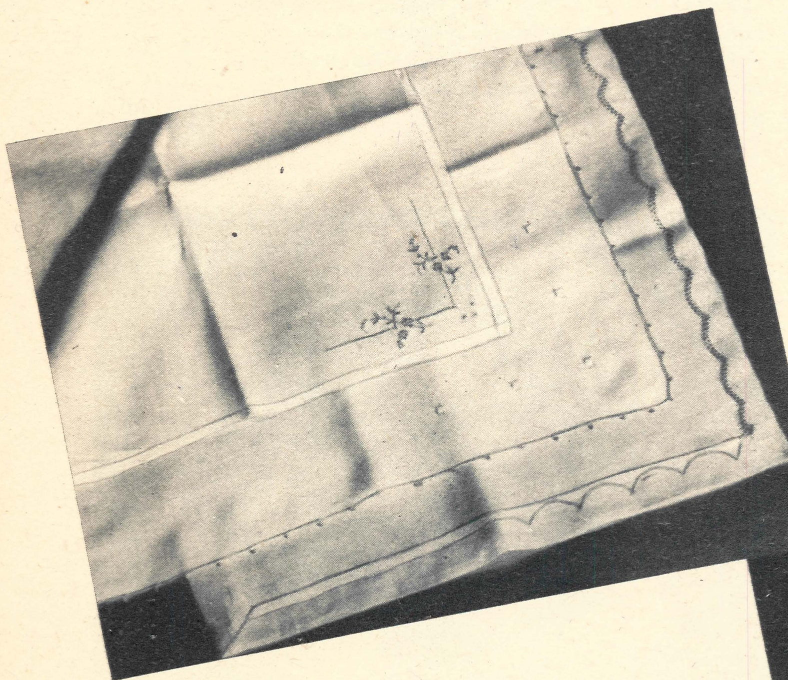
Alin nenäliina vas, on vaaleanpunaista opaalibatistia ja koristettu kaarina kulkevalla pakotetulla reikäompelulla. Työ on aloitettu tekemällä 2 cm leveä taite nurjalle puolelle päärmettä varten. Kulmat ommellaan niinkuin tyynynpäällisessä. Lankarulla tukena piirretään lyijykynällä pieniä kaaria pitkin reunaa noin 1.5 cm taitteesta. Pakotettu reikäompelu tehdään kaksinkertaisella mulineelangalla oikealle puolelle. Kaarien ulkopuolella oleva osa leikataan pois.

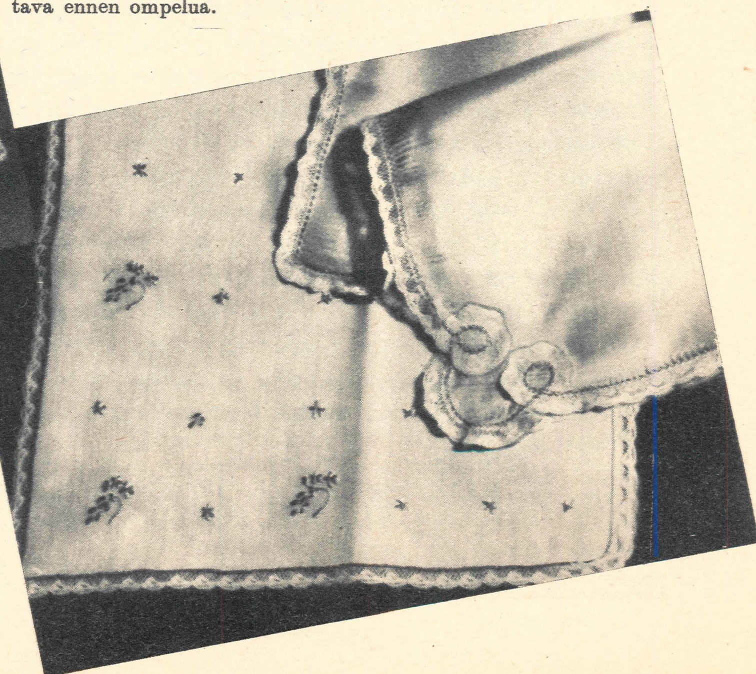
Keskimmäinen nenäliina on valkoista opaalibatistia. Reunaan on virkattu tiheä rivi kiinteitä silmukoita. Aina 1.5 cm päässä on nirkko: neljä ketjusilmukkaa ja niihin 3 kiinteätä silmukkaa. Reunaa ei ennen virkkausta ole vahvistettu millään, mutta koko ajan virkatessa sitä on vasemmalla kädellä kierretty pienelle rullalle. Noin 3 cm reunasta kulkee rivi pieniä neliöitä. Ne on ommeltu nurjalle puolelle kahteen suuntaan kulkevilla aitapistoilla.

Ylin nenäliina on pellavabatistia. Reuna on vahvistettu reikäpäärmeellä ja kulmaan on ommeltu hento koristemalli. Tällaiseen työhön on parasta käyttää silmäneulaa n:o 10 tai 9 ja ohutta kiertämätöntä kirjontalankaa n:o 40.

Alla oleva kuvan alempi nenäliina on nyt muotityö. Sen valkoiseen pintaan on siroteltu värillisiä kukkaskimppuja ja yksinäisiä kukkia. Ne on ommeltu vaaleansinisin ja punaisin mulineelangoin. Reunaa kiertää punospistoin kiinnitetty pitsi. Pitsi on ensin harsittu reunaan jättämällä n. ½ cm saumanvaraksi, joka punospistoja ommeltaessa on taitettu nenäliinan puolelle. Sillä tavoin tulee reunasta vahvempi.

Saman kuvan ylempi on tekaistu japonetista. Kapea, pakotetulla reikäompelulla kiinnitetty pitsi kiertää reunaa ja muodostaa yhdessä kulmassa kaksi symmetristä silmukkaa. Pitsi on huolellisesti harsittava ennen ompelua.

Paitsi kuvissa esiintyviä ehdotelmia, on olemassa lukemattomia muitakin mahdollisuuksia sommitella nenäliinoja. Voi suoraan reunaan virkata pitsin, ommella kulmaan suuren koristeellisen nimikirjaimen tai kehystää nenäliinan kaksinkertaisella tyllireunalla. Kun ensimmäinen nenäliinamme on valmis, on sitä tehdessä varmaan kypsynyt jo uusi suunnitelma seuraavaa varten.

Tarkatkaapa vain -viehättävien naisten „legio" on laajentunut

Sillä niin vain on, että kesä suloisen värikkäine ja kevyine pukuineen tekee korkeinta oikeutta naiselliselle viehätysvoimalle . . .

Ei auta muu kuin »pitää puoliaan» — ja kipaista valitsemaan pukukangas **PMK:n Vistrakangas**-laaduista. Tiedättehän ne suloisen keveät, silkintuntuiset kankaat, joiden pastellivärit, muodikkaat kuviot ja sirot kukkakimput ovat innoittaneet naismaailmaa toinen toistaan ihanimpiin puku-unelmiin . . .

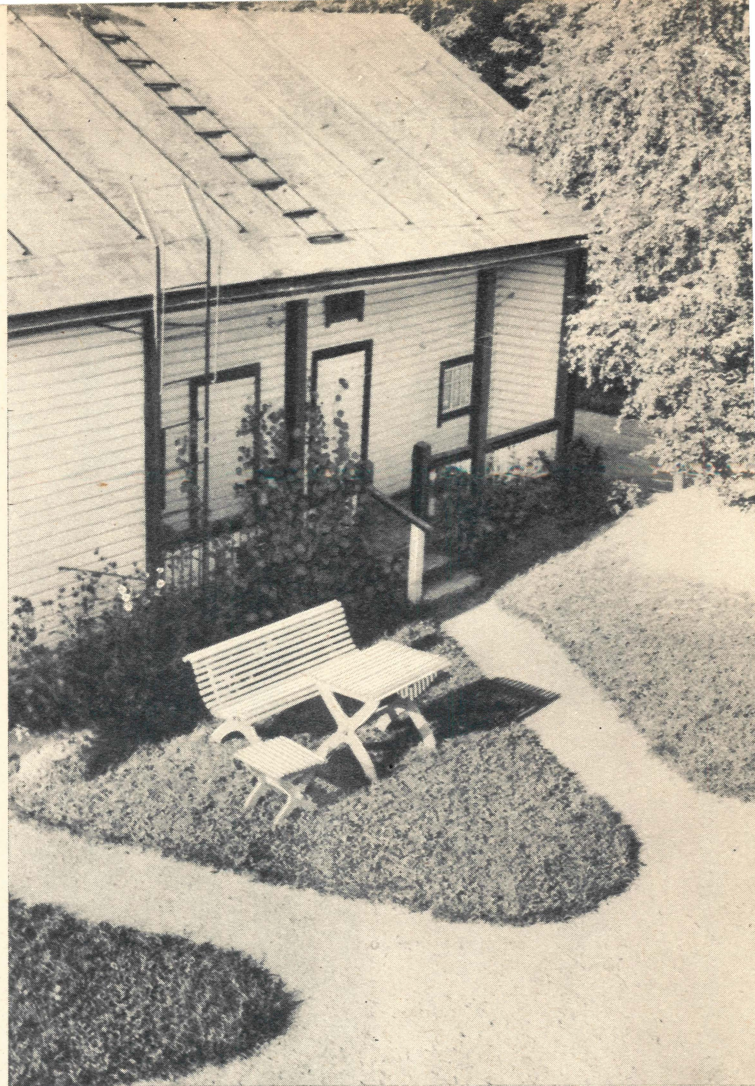
PMK:n Vistrakankaat:

Vistra	**(alk. 10:75 m.)**
Vistrella . . .	**(16:50 m.)**
Vistra P . . .	**(11:— m.)**
Vistramusliini	**(10:50 m.)**
Vistrakreppi .	**(10:75 m.)**

PMK

Puuvillatehtaitten Myyntikonttori

Piha ON OSA KODISTAMME

Alkukesällä pihan saakin kaikkein siisteimmilleen, kun ruoho ja istutukset ovat alkukasvussaan.

»Joko ne ylioppilaiden romunkerääjät ovat tänne saakka joutuneet?» kyselen emännältä, jonka taloon eräänä varhaiskevään päivänä jouduin.

»Ei ne vielä, ja mitäpä ne täältä löytäisivätkään», sain vastaukseksi.

»Minä jo luulin, kun tuolla pihalla olin näkevinäni ihan kuin niitä varten kootun keon romutavaraa.»

»Vanhoja kattiloita ja mitä lie hävitetyn kotimeijerin jätteitä. Siellä ovat vuosikausia viruneet ja niin ruostuneita kaikki, etteivät enää kelpaisi romunkerääjillekään.»

»Kelpaavat varmaan ja kootkaa nyt samaan kekoon kaikki metalliromu koko tilanne alueelta, niin saavatpa ylioppilaat hyvän saaliin ja talo pihansa ja nurkkansa puhtaiksi», uskalsin ehdottaa pannen samalla koetukselle emännän kärsivällisyyden.

»Hm», sanoi emäntä ja katsoi minuun odottamattoman ymmärtäväisesti. »Arvaan kyllä, että tänne maalle kaikista alastomimpana vuodenaikana pyrähtänyt kaupunkilainen näkee meidän nurkissamme paljonkin siivottavaa, me kun elämme täällä vielä ihanassa vapaudessa ja suurissa tiloissa. Silmänne on niin tottunut hienouteen, kun asfalttikatunne on puhdas kuin salin lattia ja siisteys säilyy, kun poliisijärjestys määrää, milloin ja minne saatte puhdistaa pölyriepunne ja tyhjentää rikkalapionne. — Mutta tulepa tännekin kuukauden, parin päästä, niin kyllä on itse Luoja koristanut taas tämänkin pihan niin vihreäksi ja kukkivaksi, ettet näe romua ja törkyä missään. Luonto itse ja ihana kesä on meidän paras siivoojamme.»

»Älä koetakaan paeta luonnon suuren selän taakse. Itsekin myönnät, ettei tuo rautakasa mitään kasva, eikä vielä monen sukupolven aikana ehdi ruostua olemattomiin. Kauan saa myöskin odottaa, ennenkuin tuohet ja lastut entisen halkopinon alueelta itsestään häviävät, ja paljon nopeamminhan kävisi vihreäksi maa tuolla navetan tienoollakin, jos oljet ja pahnat haravoitaisiin pois.»

Kaikki langanpäätkin emäntä on lakaissut pois lähdettyään työskentelynurkkauksestaan.

»Aivan niin, ystävä kulta, mutta luuletko yhden naisen joka työhön ehtivän?»

»En luule, mutta onhan sinulla apulaisia ja voithan koota koko talon väen pihatalkoisiin, lapset ja kaikki. Minäkin tarjoudun, sillä enpä tiedä mitään hauskempaa puuhaa, kuin nurmipihan lakaiseminen ja haravoiminen on.»

»Niin, ja rautaromun ja vanhojen laatikoiden kantaminen, tunkiopohjan tonkiminen, rikkojen kärrääminen — tarkoitat.»

»Aivan niin, mistään työstä ei tunne suurempaa tyydytystä kuin kaunista ja puhdasta jälkeä tekevästä. Ja sellaista on pihasiivous, jos mikä. — Niin, ja mitä tulee niihin kaupunkilaisten järjestyssääntöihin, joita äsken vähän niin kuin pilkallisesti pitelit, niin hyvä olisi maallakin olemassa jonkinlainen ohjesääntö juuri siisteys- ja järjestysasioissa. Tarkoitan esim. sellaista, joka kieltäisi tuon teidän naapurin pitämästä navettaa ja ulkohuonetta niin maantienvarrella kuin ne ovat ja niiden suurta tunkiota jokaisen ohikulkijan silmätikkuna. Eikä olisi pahasta sekään, että säännössä määrättäisiin yleinen pihojen siivous, koska se tahtoo niin monilta jäädä tekemättä. Tuolla bussitien varrella oli erään koulunkin piha kirjavanaan kaikenmaailman törkyä. Ihan sen nähdessäni tulin ihmetelleeksi, että mistähän me oikein olemme joutuneet puhtautta ja siisteyttä harrastavan kansan maineeseen.»

»No, kaipa niillä sitten muualla on siisteysasiat vieläkin hullummalla kannalla kuin meillä — ja kuitenkin niillä

(Jatkuu siv. 510.)

"KELPAA NYKYAJAN KOULUNUORISON..."

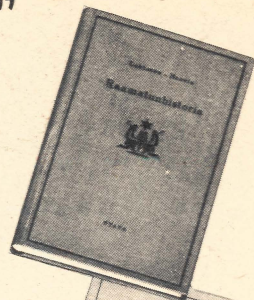
Kadehtien, joskin myös iloa tuntien, nykyajan vanhempi polvi katselee nuorisonsa koulukirjoja. Se »kuvilla kaunistettu» ohut kukkoaapinen, jonka turvin tuo polvi itse on kerran tiedon pitkälle polulle lähtenyt, näyttää nyt ylen harmaalta ja vaatimattomalta nykyisin saatavissa olevien aapisten ja lukukirjojen rinnalla, jotka ovat kuvia ja värejä tulvillaan. Otava, joka muun kustannustoimintansa ohella harjoittaa myös koulukirjojen suurkustannusta, on viime vuosina erityisesti ponnistellut saattaakseen koulukirjat, lasten käteen annettavat ensimmäiset kirjat, osallisiksi siitä kehityksestä ja niistä saavutuksista, joita nykyaikaiset kuvitus- ja painatusmenetelmät suurkustantajalle tarjoavat. Saavuttamamme kauniit tulokset esim. juuri aapis- ja lukukirjakirjallisuuden alalla ovat herättäneet huomiota jopa kaukana oman maamme rajojen ulkopuolellakin.

Edellä sanottu ei kuitenkaan yksin riitä koulukirjojen uudistamistarpeen lähtökohdaksi. Siihen onkin muita ja suurempia syitä olemassa. Koulun piirissä ilmenee ja elää nykyisin uusia virtauksia, jopa niin, että voimme sanoa Suomen koulun nykyisin elävän suurta murroskautta. Toistetaan iskusanoja »työkoulu», »omatoimisuus», »yksilöllisyyden kasvatus» yms., joiden taustana ovat jatkuvasti uutta alaa valtaavat pedagogiset käsitykset. Sen vuoksi on oppikirjojen asiasisältöönkin kiinnitettävä entistä enemmän huomiota, koska opetus meidän kouluissamme toistaiseksi vankasti pohjautuu oppikirjoihin. Niiden on oltava tieteellisesti päteviä ja ajan yleisen kehityksen tasalla. Niiden esitystavan tulee olla selvää ja lastentajuista ja niiden sisältämien oppimäärien sopivan laajuisia. Edellä sanottu asettaa erittäin suuret vaatimukset uusien oppikirjojen kirjoittajille. »Ei se, joka kirjoittaa kansakoulua varten, saa suinkaan olla vasta-alkuinen tieteessä ja kirjallisuudessa, päinvastoin hänen tulee olla ylimmillä asteilla tieteensä alalla, jotta hän tietäisi ja käsittäisi, mitä on esitettävä niille, jotka aikaisimman nuoruutensa vuoksi ovat etäällä aineesta», on suurmiehemme J. V. Snellman jo aikanaan lausunut. Edellä viitatuissa suhteissa vanhempi suomalainen oppikirjakirjallisuus on saattanut jättää paljonkin toivomisen varaa. Missään tapauksessa ei se enää täytä uudistuneen nykyajan vaatimuksia.

Viime syksynä, vähän sen jälkeen, kun sota Kiinan ja Japanin välillä tuskin oli syttynyt, kierteli lehdissä uutinen, jossa kerrottiin, miten Japanin Kiinasta valtaamilla alueilla tulevat jo käytäntöön valloittajan toimesta uudistetut uudet koulukirjat. Me olemme jo olleet kaksikymmentä vuotta itsenäisenä kansana, mutta yhä edelleen saatetaan kansakouluissamme lukea esim. sellaista maantiedon oppikirjaa, jossa Venäjästä ja sen »leipämaista silmänkantamattomine lakeuksineen» esitetään keisarivallan aikana kirjoitettu ihanteellinen kuvaus. Tietysti on myös hyvä, että meidän koulumme peruspiirteisiin kuuluu vankka vanhoillisuus. Mutta aivan samoin kuin esim. Englannin koulu nyt kouluissaan korostaen kasvattaa englantilaisia, Japanin koulu japanilaisia kansallisia ihanteita, aivan samoin meidän omalta koulultamme on vaadittava omien kansallisten ihanteittemme ja päämääriemme mukaisia tuloksia. Totuus on, että meidän koulumme kipeästi tarvitsee uusia, uuden hengen elähdyttämiä oppikirjoja. Juuri sellaisten luomiseen myös olemme viime vuosina pyrkineet ja siinä suhteessa jo saavuttaneetkin ilahduttavia tuloksia.

Viimeksi on kustannuksellamme toimeenpantu yläkansakoulun neljää keskeistä oppiainetta varten suuri oppikirjauudistus, jonka uskomme vaikuttavan koulutyöhön hedelmällisesti ja syventävästi.

Neljä uutta huomattavaa kansakoulukirjaa

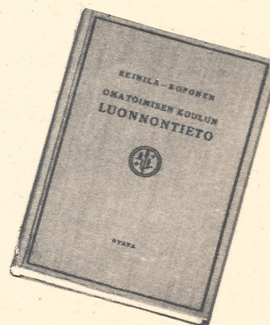
Aleksi Lehtonen—Martti Haavio: **Raamatunhistoria** kansakouluja varten. Loistelias kuvitus: 58 tekstikuvaa, 10 värillistä jäljennöstä Suomen kirkkojen alttaritauluista sekä 4 kaksivärikarttaa liitteenä. 247 sivua. Hinta kangask. 14 mk

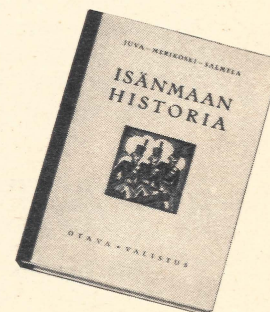
Aleksi Lehtonen—Martti Haavio: **Raamattutieto** kansakoulujen raamatunhistoriaan. 18 tekstikuvaa. 64 sivua. Hinta pahvik. 5 mk. — Kansakoulun uskonnonopetuksen oppikirjat, joissa uudistus on suoritettu, paitsi kertomusten valintaan, laajuuteen, tekstiasuun, liitännäisiin ja kuvitukseen myös itse opetussuunnitelmaankin nähden. Tekstiasussa on noudatettu Vanhan ja Uuden testamentin tarkistetun suomennoksen kieltä ja koetettu liittyä mahdollisimman läheisesti raamatulliseen sanontaan.

Väinö Auer—K. Merikoski: **Maantieto** kansakouluja varten. Runsas, nykyaikainen kuvitus: 371 tekstikuvaa ja -karttaa. 325 sivua. Hinta sid. 17 mk. — Tekijät ovat koettaneet uudelleen ratkaista kysymyksen, mitä ja minkälaisia asioita maantieteen piiristä Suomen kansakoulussa lapselle on opetettava. Ja tulos on: tärkeintä siitä eivät muodosta nimi- ja asiapaljoudet, paljon tärkeämpää on maantieteellisten syy-yhteyksien oikea ymmärtäminen. »Oppilas on johdettava keskelle kansojen ja valtakuntien elävää elämää.» Kansallisessa ja isänmaallisessakin mielessä kirja merkitsee käänteentekevää uudistusta maantiedon oppikirjojen alalla. (Kirjan olemme kustantaneet yhdessä Oy. Valistuksen kanssa.)

I. Reinilä—J. S. W. Koponen: **Omatoimisen koulun luonnontieto.** Suureksi osaksi varta vasten valmistettu kuvitus: 402 tekstikuvaa, 10 sivua väriliitteitä (125 kuvaa) ja 20 sivua syväpainoliitteitä (60 kuvaa). 367 sivua. Hinta kangask. 20 mk. — Poikkeuksellisen tärkeä, uudenaikainen luonnontiedon oppikirja, joka kaikissa suhteissa täyttää korkeat vaatimukset. Sen tekijät ovat ottaneet varteen luonnontieteiden uudet saavutukset ja samalla saattaneet kansakouluissa luettavan luonnontiedon käytännöllistä elämää entistä lähemmäksi. Ja senpä vuoksi he ovatkin oppikirjansa vapauttaneet paljosta sellaisesta, joka aikaisemmin on ollut tämän aineen oppikirjojen painolastina. Teoksen nimikin jo viittaa uusiin pedagogisiin pyrkimyksiin.

Einar W. Juva—K. Merikoski—Alfred Salmela: **Isänmaan historia** sekä muiden kansojen vaiheita. 204 tekstikuvaa ja -karttaa sekä 4 värillistä karttaliitettä. 232 sivua. Hinta sid. 16 mk. — Kouluväen taholla innokkaasti odotettu oppikirja, jossa ratkaisevasti on asetettu oma maa ja oma kansallinen historia etusijalle. Yleisen historian esitys keskittyy pääasiassa vain suurien historiallisten ajanjaksojen kohokohtiin, joiden tunteminen oman kansallisenkin historiamme ymmärtämiseksi on tärkeätä. »Työkouluperiaatteen kaikinpuolisessa toteuttamisessa kirja on merkittävä uraauurtavaksi kansakoulun historian oppikirjojen joukossa.» (Kirjan olemme kustantaneet yhdessä Oy. Valistuksen kanssa.)

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

PIHA ON OSA KODISTAMME.

(Jatkuu siv. 508.)

ainakin väkirikkaissa maissa on pienemmät pihat hoidettavina ja joka emännällä vähemmän siivottavaa kuin meillä.»

»Niin, ja kaikki rikkansakin he polttavat, sillä missään ei ole halpaa polttoainetta sillä tavoin jokaisen ulottuvilla kuin meidän maaseudullamme. Meilläkin on jo kaupungeissa polttoaine kallista, ja ainakin Helsingissä on paljon emäntiä, jotka käärivät tiukaksi kääröksi joka paperin ja pahvikotelon ja muun tulelle kelpaavan ja polttavat ne pyykkipadan alla. Heidän puukellariinsa ei liioin muutettaessa jää tikun vertaa poltettavaa, ja hämmästyksellä he katselevatkin sitä lastujen, tuohen ja rikan paljoutta, mikä maaseudun pihoilla viruu tuhlattuna hylkytavarana.»

»Olihan tässä meilläkin eräänä kesänä saksalainen neiti, joka sanoi, että tuossa meidän kotimetsässä oli maahan pudonneena niin paljon puutavaraa, että jos hän sen saisi koota, niputtaa ja myydä kotikaupungissaan, tulisi hänestä rikas ihminen. Kuuluvat siellä sormenvahvuisia oksia ja tikkuja jalan pituisiksi leikeltyinä myyvän kilon ja puolen kilon nipuissa oikein torilla.»

»Totta se onkin, rahaa siellä maksetaan paljosta sellaisesta, mikä meillä mätänee metsissä ja pihoilla. Ja rahan arvoista on rautaromukin, josta ylioppilaat tänä kesänä puhdistavat kotiemme pihoja ja takalistoja. Kunkin talon omalle väelle jää sitten pihojen muu siivoaminen. Ja parasta vain on panna piha yhtä hyvään kuntoon kuin talon seinien sisällä oleva kotikin on — onhan piha oikeastaan osa kodistamme.»

»Vielä kaikista näkyvin osa siitä, ja oikeassa kyllä olet, kun sen puhtauden puolesta saarnaat», sanoi ystäväni. »Mutta virkansa kullakin, sinähän oletkin

Rouva Piensiivola.

LASTEN SUUSTA

Kansamme vietti Aleksis Kiven muistoa. Meidänkin perheessämme keskusteltiin hänestä. Mm. puhuttiin, että hän ei olisi ehkä kuollut niin nuorena ja niin traagillisesti, jos hänellä olisi ollut hyvä vaimo, lapsia ja koti. Pentti-poika kuunteli keskustelua ja veti omat johtopäätöksensä. Seuraavana päivänä hän esittää talon vanhapoikaisännälle kysymyksen:

»Miksi Heikki-setä ei ole mennyt naimisiin?»
»No, kun ei ole tullut mentyä.»
»Pitää mennä, muuten voi vaikka kuolla.»
A. P.

Viisi veljestä istuu pöydässä syömässä, kun isä tulee väsyneenä työstä. Pojat mekastavat, isä kieltää kerran, toisen ja sitten jo melko tiukassa äänilajissa. Nuorin pojista huomauttaa:

»Hiljaa, pojat, isä ajaa viimeisellä vaihteella!»
A. N.

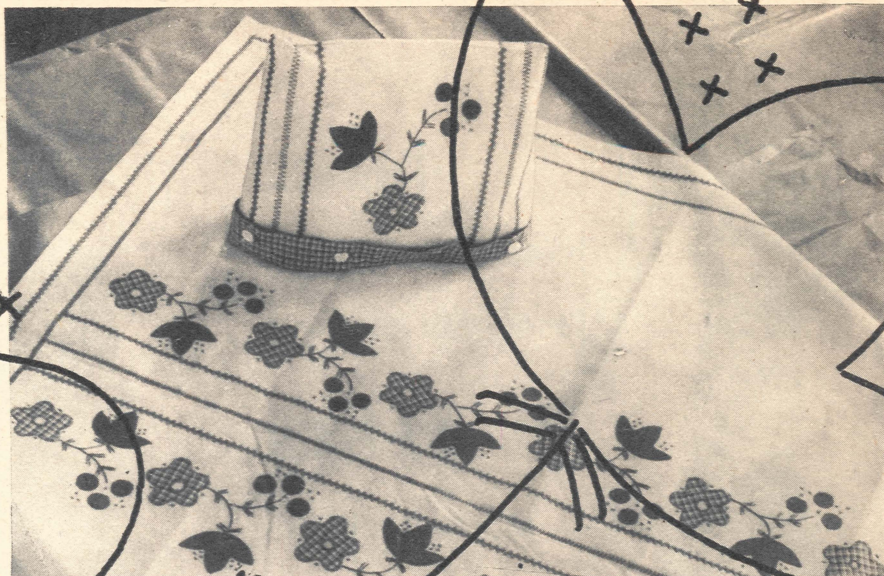
Kaksi tyttölasta leikkii kirkkopuistossa ja toinen kysyy:

»Mennäänkös kiikkoon?»
»Älä sano kiikko», oikaisee toinen, »sano kilkko!»
E. W.

2-vuotias Maija toteaa kadulla:

»Raitiovaunun puskuri on rikki. Täytyy ommella taikka panna hakaneula.»
I. I.

ILOINEN KESÄLIINA

Liinan valokuvannut *Helsingin Käsityöopiston* kevätnäyttelystä Kolmio.

Varsinkin verannoille ja puutarhassa on herttaisen näköinen tällainen värikäs, iloinen kahviliina. Ainekseksi sopii valkaisematon pellava tai miksei printers-kangas. Kukat ovat kotimaisista pumpulikankaista, jotka on harvoin pykäpistoin kiinnitetty kankaaseen. Pienet ristit ja kukkien varret on ommeltu varsipistoin, kukkien ympärille pieniä ristejä.

Koukkuraidat on aikaansaatu minjardiisinauhasta, mutta ellei sitä saa ostaa, voi ne helposti korvata ompelemalla esim. harakanvarvasta. Keskimmäinen raita on aitapistoja.

Huomatkaa myssyn sisuste, joka on helposti pestävissä. *I. T.*

LASTEN SUUSTA

Poika saa 50-penniä ja menee ostamaan karamelliä portailla istuvalta vanhukselta. Tulee hetken kuluttua rahan kanssa kotiin.
Setä: »Etkö ostanutkaan karamelliä?»
Poika: »En voinut, kun kioski nukkuu.» *R. T.*

Isä kertoo Matille pikku linnuista, kuinka ne hoitavat ja tuovat matoja pojilleen.
»Mitäs Matti nauraa?» kysyy isä.
»No, kun ne linnut jättävät likat ihan ilman.» *T. H.*

6-vuotias tyttö alkaa itkeä, kun ilmapallo karkaa hänen käsistään. Mutta sitten hän muistaakin ylhäälläpäin olevan enkeleitä, jolloin hän nöyrtyy ja niiaten lausuu: »Olkaa hyvä, enkelit!» *L. H.*

3-vuotias Matti on äitinsä kanssa ravintolassa. Siellä hän huomaa äitinsä näköisen, mutta huomattavasti nuoremman naishenkilön. Hetken häntä katseltuaan huutaa Matti riemuissaan: »Äiti, äiti, onko tuo täti sinä nuorena?»
R. P.

Heikki tulee kaupasta ja kertoo äidille, että siellä on nyt myymässä sellainen täti, jolla on *keritty* pää. Äiti selittää, että tämä täti on varmaan ollut sairas, jonka jälkeen tukka usein leikataan aivan lyhyeksi, kun se kumminkin lähtisi. Kyllä siitä taasen vähän ajan kuluttua tulee hyvä tukka. Mutta silloin sanoo Heikki: »Ei se sillä tavalla ole. Kyllä hänellä nytkin tukkaa on, kun hänellä on *kerä* päässä. (Myyjättärellä oli tukka nutturalla.)
R. A.

VÄRIÄ. (Jatkuu siv. 497.)

voimaa kansantaiteen ehtymättömistä lähteistä. Jonakin ajanjaksona näemme sen lähteneen liikkeelle värikylläisen rikkaana, saavuttavan kehitysvaiheen huippukohdan, mutta sen jälkeen hienostuvan, muuttuvan pelkäksi hengettömäksi taitamiseksi, näivettyvän ja menettävän värinsä, kunnes uusi, alkuvoimaisempi suunta työntää sen tieltään. Ajanmerkit viittaavat jo siihen, että nykyinenkin taiteenvaihe kallistuu kohden aallonpohjaa, vaikka sille on yritetty antaa tekohengitystäkin seulomalla läpi eksoottisten maiden kansantaiteen muotovarastot. Kenties ovat nämä lähteet olleet käyttäjilleen liian vieraita ja etäisiä. Alkuvoimaisen tuoreuden sijaan on saatu käsiin vain hengetön kuori, se ei enää syki elämää eikä liioin levitä sitä ympärilleenkään. Se on vain ikäänkuin luotta, jonka läpi kaavamaisesti hahmoiteltuja toisintoja jäljennetään. Tuskin on ennenaikaista ennustella kansallisten virtausten valtaanpääsyä, kieltämättömiä merkkejä sellaisesta on jo havaittavissa.

Värikkyyttä on siis taas odotettavissa, ehkä ovat tämän kesän muotivärit, merenvihreä ja bordeaux'n punainen, vain vaatimattomia edelläkävijöitä. Meillä täällä Pohjolan hankien keskellä olisi syytä pyrkiä entistä voimakkaampien värien käyttöön. Uudenuutukaisessa asussaankin valkoiseksi maalattu talo hankien keskellä näyttää kylmältä ja elottomalta punamaalissaan paistavan vanhemman naapurinsa rinnalla. Näiden värittömien, kalpeiden talojen sijaan soisi kohoavan värikkäämpiä tulokkaita, uusia koteja, joissa Pohjolan lyhyen kesän väririkkaus antaisi taustan talvipäivienkin arkiselle aherrukselle.

Tyttärien kerho

Jos ollaan toisella kymmenellä

Nyt on siis kulunut ensimmäinen puolikas kolmesta kesäkuukaudesta, jotka useille meistä merkitsevät samaa kuin lomakuukaudet. Kuinka hyvien päätöksien toteuttaminen on sujunut?

Tänä vuonna nimittäin (toukokuussa tietysti ajattelit) vihdoinkin aloittaisit esim. tukkasi hoidon. Viisikymmentä sipaisua joka ilta — tai mitä nyt viisikymmentä on, sanotaan sata. Syksyllä minulla olisi ihana, kiiltävä tukka, unohtumaton jokaiselle näkijälle. Kesäksi lainaan eri paksun kirjan oppiakseni sitä ja sitä. Kesällä siivoan laatikkoni. Yksin tein siivoan koko huoneen joka päivä, Maijalla ja äidillä on niin paljon muuta työtä. Äiti kulta, kesällä autankin Sinua (huom.: toukokuun ajatuksia). Ruokaakin opettelen laittamaan, silitän kesäpuvut. Sinä et saa olla väsyneen näköinen yhtenäkään iltana. Vain pari viikkoa enää tätä »lentämistäni» — sitten saat nähdä.

Kesäkuu. Ellen erehdy, niin parast'aikaa veljesi kanssa hm — väittelet siitä, kumman vuoro on mennä kitkemään puutarhaa. Äiti on jo siellä. Anteeksi, etten huomaa erikoista kiiltoa tukassasi.

Mitä syksyllä on tehtynä?

Ja nyt me isot, hyvin isot sisaret Sinun huviksesi teemme myös päätöksiä. Kuvittelemme, että meillä on kaksi ja puoli ihanaa, pitkää kuukautta edessämme, nuo, jotka »tuhlasimme» Sinun tavallasi kymmenen tai kaksikymmentä vuotta sitten, ja viisastuneina käytämme ne uudelleen.

»Voitan sittenkin ne pienet vastukset ja lähden siihen belgialaiseen kapteenin perheeseen, jonka kanssa isäni oli liikesuhteissa. Nyt osaisin siis ranskaa »sisältäpäin», tavalla, jota en myöhemmin ole voinut saavuttaa». Näin päättää vastuullisessa asemassa oleva virkanainen (joka sentään mm. puhuu 5—6 kieltä vaivattomasti).

»Olen aina pitänyt tärkeänä oppia kieliä», vastaa perheenäiti, ja harrastaisin joka kieltä, mihin vain tilaisuus tarjoutuisi. Nuorena se tarttuu muistiin helpommin kuin myöhemmin.» (Hänkin puhuu useita kieliä.)

Nuori rouva: »Lukisin, lukisin *järjestelmällisesti*. Aina harmittaa, kun tietää niin vähän ja pinnallisesti.» (En sentään pysty puhumaan hänen kanssaan nykyisin esim. kaunokirjallisuudesta, hän lukee sitä enemmän kuin minä.)

Filosofian tohtori päättää opetella uimaan. — Osaatteko te varmasti kaikki uida? Tosiaan menetätte elämässä paljon ilman sitä taitoa.

Nuori filologian maisteri rientää istuttamaan puita ja kivikkopuutarhaa, jotka ovat lykkääntyneet viime kesään asti aloittamatta. Kuinka pitkälle ne olisivat jo ehtineetkään!

Konttorin päänainen ostaisi sen viulun, jota katseli 15 vuotta sitten kaupan ikkunan takana. Monta, monta kertaa on kaivannut sellaista toveria — liian myöhään. »On *nuoruus* aika toukojen.» Monet kylvöt eivät menesty enää myöhemmin.

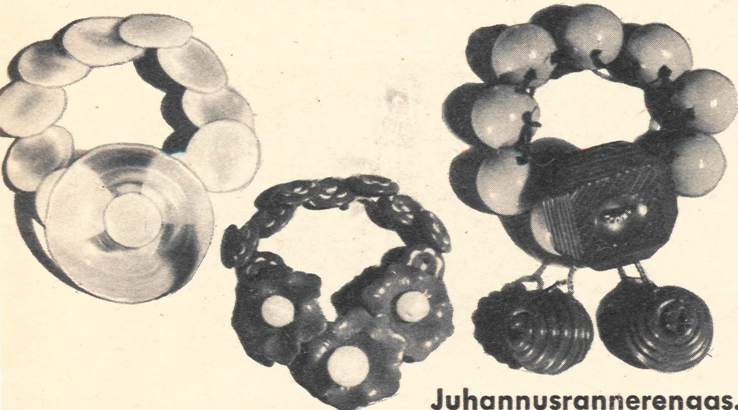
Mitä useampi saa puheenvuoron, sitä enemmän joudumme pyörryksiin huomatessamme, mitä kaikkea Sinun, Pikkusisar, olisi tänä kesänä ehdittävä, jottet myöhemmin katuisi. Joku tosin huomauttaa, että turha sitä on surra, koulu on kyllä huolehtinut siitä, ettei lomalla ole aikaa muuhun kuin sen kesätehtäviin —

Emme edes uskalla suositella ehdottomasti omia ohjelmiamme. Kuka tietää, missä »kurssissa» ranska on 10 vuoden päästä? Myrsky voi pirstota puusi, uimamaisterikin voi hukkua — tulet vielä kokemaan, kuinka epävarmaa elämä on. Mutta ennen myrskyä puut ovat ehtineet vihannoida, reipas uijatar on ollut muillekin iloksi ennen kohtaloaan ja tiedot ovat optimistisen käsityksemme mukaan aina jollakin tavoin hyödyksi. Päädymme siis ponteen: kylvä, kylvä sarkaasi, minkä jaksat. Ajattele joskus, mitä kaikkea Sinä voit oppia juuri nyt, muttet enää myöhemmin. Puhu siitä vanhempiesikin kanssa!

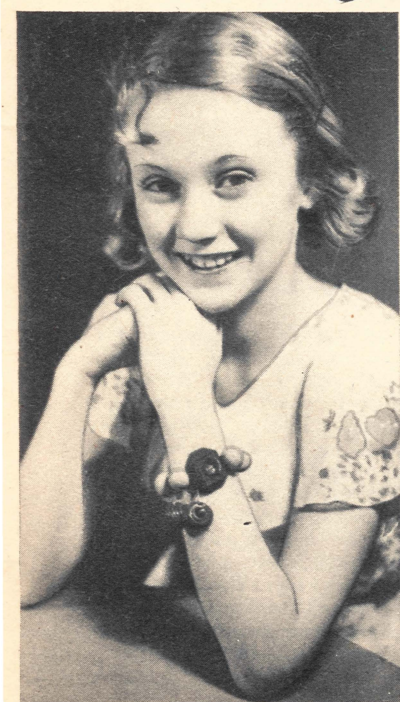
Asetamme kyllä kiiltävän tukan pörröisen edelle. Neuvotelkaamme äskeisen ohjelmasi käytännössä toteuttamisesta — eikö 20 sipaisuakin olisi hyvä saavutus. Myös täytynee myöntää, että astiainkuivaus joka päivä päättäväisesti ja nopeasti nielaistuna auttaa perhettä enemmän kuin siivoamisraivo, joka loppuu juuri, kun kaikki on vedetty riipin raapin. Rukoilen sinua, älä valitse noin suuritöistä mallia kesäpuseroosi. Sen lopettaminen jää sitten äidin niskoille. Hanki niin ohut kirja kuin löydät vieraan kielen harrastuksiisi.

On muuten aivan hassua, että niin pelkäämme pieniä ikäviä töitä. Kun siihen lopulta rupeaa, ihmettelee aina, miksei ennemmin ole siivonnut tätä laatikkoa, niin äkkiä se käy eikä se itse asiassa niin ikävää ole.

Jos olet aloittanut jonkin työn, niin älä heitä sitä vähillä. Olkaamme ylpeitä, viekäämme loppuun yrityksemme.

Juhannusrannerengas.

Kekseliäs ajatus on tehdä napeista rannerenkaita. Tällä tavalla saa mitä ihastuttavimpia koruja, joista ei kukaan uskoisi, että ne ovat kotoisin vain äidin ompelulippaasta.

Yksi renkaista on tehty valkoisista helmiäisnapeista, tehostuksena yksi suuri lasinappi, jonka keskellä pieni helmiäisnappi. — Pallomaiset napit olivat orvokinsinisiä, iso nappi samaa väriä, mutta tummempi, samoin kuin kaksi ketjulla kiinnitettyä. — Kolmas rannerengas oli kaikkein kesäisin, sillä siinä oli kirkkaan punaisia nappeja; laatikosta oli löytynyt kolme kukanmuotoistakin nappia — nehän ovat nykyisin niin muodissa — ja niiden keskelle on lisätty valkoiset pallomaiset napit.

Napit ommellaan kuminauhalle, jotta rannerengas voidaan pujottaa yli käden ranteeseen. Näin ei kaivata mitään kiinnittimiä.

Tämä on mitä viehättävintä työtä, jossa voi päästää sommittelutaitonsa ja kekseliäisyytensä oikein valloilleen.

»TULE, UNTEN KULTALINNAAN . . .»

(Jatkuu siv. 499.)

Entä tuo tittelinsä itse lainausmerkeillä ilmoituksessaan varustanut »Insinööri»? Aikooko hän rahoittaa tulevan rouvansa avulla uuden ikiliikkujakeksinnön vai aikooko hän — varakkaan rouvan saatuaan — lakata olemasta »raitis, kunnollinen ja keski-ikäinen»?

No niin, leikki sikseen. Tosiasia on, että juuri niitten kirjeenvaihtoilmoitusten joukossa, joissa nimenomaan puhutaan avioliitosta, alkaa jo meilläkin esiintyä huijareita, joista toisia voi pitää suorastaan ammattilaisina. Hyvin monella meikäläisellä 30—50-vuotiaalla naisella on nykyisin joko oma kohtalainen virkansa, säästöjä tai muuta omaisuutta. Kun tällainen nainen tutustuu miellyttäväkäytöksiseen mieheen, joka osaa kyllin vakuuttavasti puhua rakkaudesta, yhteisestä kodista ja avioliitosta, niin mikä onkaan luonnollisempaa, kuin että nainen sulhaselleen »lainaa» ensin pieniä ja sitten suuria summia? Lainaa milloin muka ostoksiin yhteistä kotia varten, milloin vuorenvarmasti onnistuviin liikeyrityksiin, milloin mihinkin tarkoitukseen, kunnes hänen kassansa on tyhjä. Kun sitten ollaan näin pitkällä, jäähtyvät »sulhasen» tunteet yhtä ilmiömäisen nopeasti kuin ne syttyivätkin, ja hän lähtee viemään uutta ilmoitusta »Sekalaista»-osastoon.

Silloin tällöin luemme lehdistä, että joku tällainen huijari on joutunut kiinni, mutta useimmiten uhrit eivät yksinkertaisesti kehtaa mennä kertomaan poliisille tulleensa petetyiksi, ja monessa tapauksessa on hyvin vakeata todistaa avioliittoajatuksella itselleen rahoja keinotellut mies syypääksi mihinkään rikoslain alaiseen tekoon. Harvoinhan on olemassa edes mitään kuitteja tai muita todisteita niistä summista, jotka rakastunut naisparka on hänelle antanut.

Monelle yksinäisten naisten rahoja kalastelevalle eivät riitä edes ne varat, jotka nainen itse omistaa. Eräs juristi väitti minulle kerran, että milloin kassanhoitajatar tekee kavalluksen, on kavalletut rahat yhdeksässä tapauksessa kymmenestä saanut joku mies, johon lain koura useimmiten ei ulotu. Naapurimaassamme Ruotsissa on avioliittohuijareista jo muodostunut erityinen ammattikunta, jonka jäseniä tuskastunut poliisi ja yleisö runollisesti nimittävät nimellä »Sol- och vårman». Vapaasti suomennettuna tämä kai olisi »Unten kultalinnaan kerallain sun vien-mies». Ja joka vuosi saa Ruotsin poliisi selvitellä tukuttain tällaisten kultalinnanritarien suorittamia petoksia. Mutta nämä herrat ovat niin erinomaisen liukasta lajia, että lujat tuomiot he näkyvät saavan vain, milloin ovat joko harjoittaneet suoranaista kiristystä tai todella menneet naimisiin useamman kuin yhden kanssa. Ehkä jotkut lukijat muistavat vielä Landrun maailmansensaatioksi muodostuneen rikosjutun Pariisissa? Landruhan todistettavasti murhasi ainakin yhdeksän naista, joille kaikille hän oli lupaillut avioliittoa ja joitten omaisuuden hän oli keinotellut itselleen. Meillä ei toki onneksi ainakaan toistaiseksi tunneta ainoatakaan näin kaameata tapausta. Mutta vähemmänkin kuin hengen menon uhalla olisi syytä sittenkin suhtautua melkoisen varovaisesti arvon nimimerkkien »tositarkoituksiin». Ilmoittaja s a a t t a a olla täysin kunniallinen ja rehti mies ja hänestä v o i tulla mitä ihanteellisin aviokumppani, mutta aivan kaikkea, mitä ventovieras ihminen puhuu ja kirjoittaa, ei pitäisi ottaa täydestä, lupasipa hän miten monta »unten kultalinnaa» tahansa. Todellisuuteen voi olla liian kolkko herätä.

Olli Nuorto.

Kirjelaatikko.

Varpu Untamo. Kiitos tarjouksesta ja ystävällisistä sanoista. — Runot eivät sopineet. — *Marjatta.*

H. V. Pakina olisi ehtinyt lehteen vasta paljon myöhemmin, kun keräys oli jo vanhentunut asia. Kiitos tarjouksesta.

Tilaaja. Lehdessämme on useaan kertaan jo torjuttu käsitys, että alumiiniset keittoastiat olisivat vaarallisia terveydelle. Voitte siis turvallisesti käyttää niitä.

Nimettömät kysyjät. Pyydämme huomauttaa, että lehtemme hankkii vastauksia vain sellaisiin kysymyksiin, joiden tekijät ilmoittavat nimensä ja osoitteensa toimitukselle. Nimiä ei silti julkaista lehdessä, vaan vain kysyjän nimimerkki.

PIKKUILMOITUSOSASTO.

Tähän osastoon otetaan ilmoituksia seuraavilla ehdoilla:

Liikeilmoitukset:

Kuvalla varustetut 5:— sanalta
Ilman kuvaa ...... 4:— »

Ammatti-ilmoitukset:

(ompelijat, kähertämöt, pesulaitokset, leipomot, kylpylät, kukkakaupat, pianonvirittäjät, y. m.) .... 2:— sanalta

Palvelus- ja paikanhakuilmoitukset .... 1:— sanalta

KUTOMATYÖVÄLINEITÄ: teräskaiteita, (pirtoja), pingottimia, sukkuloita, puolauskoneita ym. tarpeita, valmistaa ja myy halvimmalla Toijalan Kaidetehdas, Toijala, Puhelin 76. Kuvallinen hinnasto ilmaiseksi pyydettäessä.

VASTASYNTYNEILLE: täydellinen kokoelma kapalointiin kuuluvia tarpeita: — *Erikoislaat. 100:—, hyvin varust. 80:—.* Lähetetään postiennakolla huomiota herättämättä. Myöskin saatavana Helsingissä Merikatu 27, Paul. *Kapalopukimo »Eva»* Viipuri, Kolmikulma 1.

HELSINGIN LEIKKUU-AKATEMIA. 1) *Kesälomakursseja* (kaavapiir. ja kuosittel.) 8/8, 14/8, 2—3 viik. 250—400 mk. 2) *Ompelimo* 5/9 I luokka: Ammattiompeluk. 2 vuotta. II l. *Jatko-ompeluk.* 1 oppivuosi. Kurssiin sis. ammattileikkuuk., kukkien valmistusk. y. m. 3) *Täydellinen ammattileikkuuk.* (käsittää kainkenl. naisten ja lasten pukim. leikkuuta). 8/8, 5/9, 3/10 y. m. 8 viikk. 1,000:—. 4) Lyhyemp. kursseja sopim. mukaan. 5) Iltakursseja. Maaseutul. 10 % alenn. leikkuukursseista. Huom! Kaavapiirustusjärjestelmämme on pohjoismaissa enimmin käytetty. Se on aikaa säästävä ja käytännössä ehdottomasti sopivin.

MODISTIOPISTO. Maamme ainoa modistiopisto. 1) Ammattimodistik. 5/9 1 oppivuosi. 2) Lyh. kursseja 8/8, 15/8, 2—3 viikk. 300—400 mk. Ammattitaitoinen opettaja Tukholmasta. Pyytäkää selostus! Vuorik. 4, puh. 35 674. Kesäosoite Kangasala, Pispalan kartano. *H. Idman.*

KUTOMATYÖVÄLINEITÄ: teräskaiteita, (pirtoja), pingoittimia, puolauskoneita, sukkuloita, kangaspuita ym. valmistaa ja myy edullisimmin *Uusi Kaidetehdas,* Toijala. Puh. 217. Kuvallinen hinnasto ilmaiseksi pyydettäessä.

KANSAKOULUN KÄYNYT TYTTÖ haluaa harjoittelijaksi huonerakennus-alalle. Vastaukset lähetettävä palkkatarjouksineen ja muine tietoineen osoitteella: *Mutenian postitalo,* Vuotso, Mutenia.

ja Hangon keksejä mukaan

Maallemuuton yhteydessä varustakaa mukaanne riittävästi myös HANGON KEKSEJÄ. Erikoisesti kesäänsä maalla viettäville perheille ne ovat mitä suositeltavimpaa kahvileipää.

Hygienisissä ja käytännöllisissä peltirasiapakkauksissa HANGON KEKSIT säilyvät kauan tuoreina ja maukkaina.

SUOMALAIS-ENGLANTILAINEN BISCUITTEHDAS O.Y.

SISÄLLYS

Kansikuva *Martta Wendelinin* piirtämä.

Ensimmäisellä kansisivulla: Meidän lapset voimistelevat. *Airi Koskimies.*

Werner Söderström Osakeyhtiön laaka- ja syväpainossa, Porvoossa 1938.

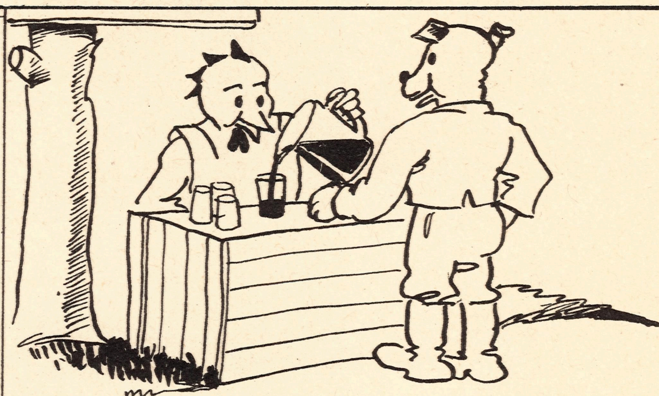
Kieku ja Kaiku

Kieku myy markalla lasillisen mehua.

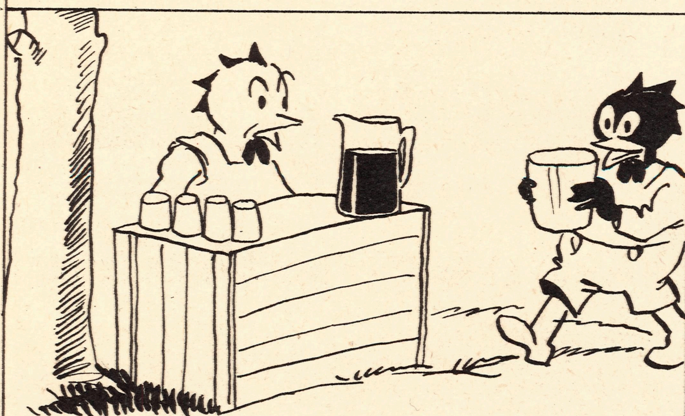
Piirtänyt Asmo Alho.

Mehupuoti, Kieun laatima,
on kuin onkin tarpeen vaatima.

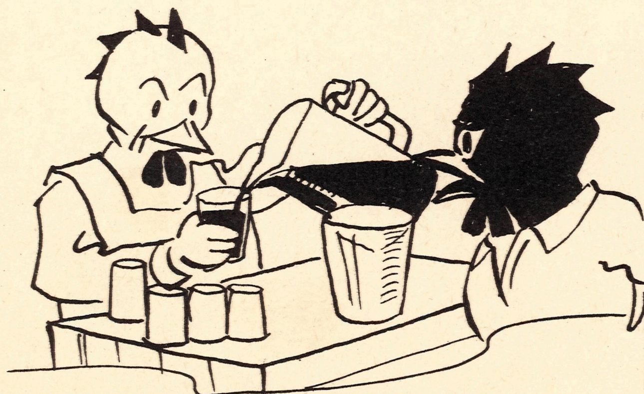
Monen asiakkaan janoisen
tyytyväinen ilme sanoi sen.

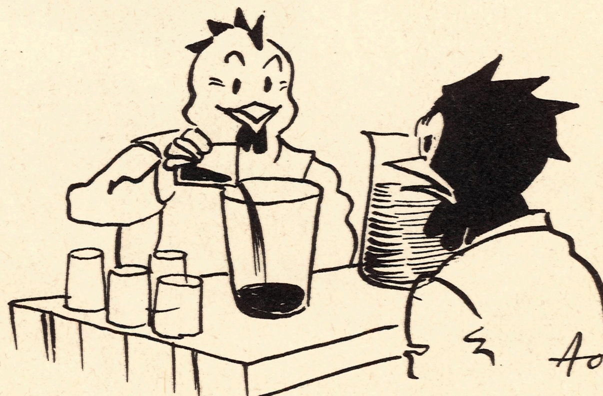
Kaiku aikoo pitää peliään
kanssa Kieun yritteliään.

»Totta kai on sama asia,
vaikka käyttää omaa lasia?»

Markka kun jo pöytään kilahtaa,
oiva tuuma mieleen vilahtaa.

»Nyt ei mikään estä juomasta
lasistasi itse tuomasta!»

Nais-
KIRJAILIJA:

PALMU
ansaitsisi oikean
ylistyshymnin!

Kun minut valtaa työnpuuska ja sulkeudun päiväkausiksi neljän seinän sisään ja luovun kokonaan sellaisesta tärkeästä kauneudenhoitokeinosta kuin ulkoilmasta, silloin uskon 'kauneuteni' kokonaan **Palmun** huostaan! Ja hyvin se luottamukseni palkitsee — ravitsee ja elvyttää säännöllisesti ihoani, niin että se kykenee uljaasti uhmaamaan väsymyksen ja rasittuneisuuden seurauksia — säilyy nuorteana ja raikkaana...

Samoin kuin **Palmu-saippua** kehittää esiin ihossa piilevät kauneuden mahdollisuudet, samoin **juokseva Palmu-hiussaippua** antaa hiuksiin niiden todellisen kauneuden—läikkyvän kiillon ja hienoisen pehmeyden.

PALMU-
SAIPPUA
VOIDE
IHORAVINTO
HIUSSAIPPUA

HAVIN OSAKEYHTIÖ • VIIPURI

Werner Söderström Osakeyhtiön laakapainossa, Porvoossa 1938